Jaargang 110. Dingsdag, 22 Julij 1851. No. 58.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant wordt gratis aan de geabonneerden toegezonden: *Kort verslag van het verhandelde in de vergadering van de Staten der provincie Groningen.*

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij *enkele inschrijving* met *gesloten Briefjes*, aan te besteden:

Het BOUWEN van eenige panden **NIEUWE STEENEN WALMUUR** aan de Westzijde van de *Kleine A*, tusschen den Apoortenboog en de Marwixpijp, in de jaren 1851 en 1852.

De Voorwaarden, waarnaar deze Aanbesteding zal plaats hebben, sullen, van heden, ter STADS SECRETARIJ ter lezing liggen, terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den STADS BOUWMEESTER.

De Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig art. 13 van het Bestek, moeten vóór of uiterlijk op DINGSDAG den 22sten Julij 1851, aan het Raadhuis worden besorgd.

De opening dier Biljetten en de provisionele Toewijzing aan den laagsten Inschrijver, onder nadere goedkeuring, zal in het openbaar plaats hebben op WOENSDAG den 23sten Julij 1851, des middags te 12 uur, in een der Vertrekken van het Raadhuis.

GRONINGEN, 10 Julij 1851.

Burgemeester en Wethouderen: VAN IMHOFF.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: HORA SICCAMA.

HERBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij *enkele Inschrijving* met *gesloten Briefjes*, her te besteden, het **VERWEN** van de navolgende voorwerpen, in 5 perceelen:

1. Al de HOUTWERKEN in de BENEDENVERDIEPING, binnenwerks, van het STADSHUIS, alsmede Kasten en Lessenaars, enz, aldaar.
2. Al de HOUTWERKEN in de BOVENVERDIEPING van het STADSHUIS, binnnenwerks, alsmede Kasten aldaar.
3. De GEBOUWEN voor de Teeken-, Bouw- en Zeevaartkundige lessen onder den naam *AKADEMIE MINERVA.*
4. De NOORDER BEWAARSCHOOL.
5. De GEBOUWEN, enz., aan de Stads Begraafplaatsen.

Deze Herbesteding zal plaats hebben op dezelfde Voorwaarden, waarnaar de Aanbesteding op den 16den dezer is gehouden, welke voorwaarden van heden ter STADS SECRETARIJ ter lezing liggen, terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den STADS BOUWMEESTER.

De Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig het daaromtrent bij het Bestek bepaalde, *en wel voor ieder perceel afzonderlijk in te dienen*, moeten vóór of uiterlijk op DINGSDAG den 29sten Julij 1851 aan het Raadhuis worden bezorgd.

De opening dier Biljetten en de provisionele Toewijzing aan de laagste Inschrijvers, onder nadere goedkeuring, zal in het openbaar plaats hebben op WOENSDAG den 30sten Julij 1851, des middags te 12 uur, in een der Vertrekken van het Raadhuis.

GRONINGEN, 21 Julij 1851.

Burgemeester en Wethouderen: VAN IMHOFF.

De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen*, in overweging nemende, dat bij de OPENBARE AANBESTEDING van **VERFWERKEN**, op den 16den dezer, eenige **INSCHRIJVINGSBILJETTEN ongeopend** zijn ter zijde gelegd en niet in aanmerking hebben kunnen komen, dewijl zij niet overeenkomstig de **bepalingen** van het **Bestek** waren ingerigt, hebben gemeend, de aandacht van degenen, die hun Werk maken van het aannemen van Stads Publieke Werken, te vestigen op de noodzakelijkheid, om zich, met opzigt tot de Inschrijvingsbiljetten, op het nauwkeurigst te houden aan hetgeen in de Voorwaarden der Bestekken is bepaald ten aanzien van de wijze, waarop de Inschrijvingsbiljetten moeten zijn ingerigt, waaromtrent zij ten overvloede ter STADS SECRETARIJ inlichtingen kunnen bekomen, terwijl zij, in gebreke blijvende om zich aan de bedoelde voorschriften te houden, zich zelve zullen te wijten hebben, wanneer hunne Inschrijvingen om die reden niet als geldig kunnen worden aangenomen.

GRONINGEN, 21 Julij 1851.

Burgemeester en Wethouders: VAN IMHOFF.

De Secretaris: HORA SICCAMA.

De STEDELIJKE SCHOOLCOMMISSIE in de Stad *Groningen* adverteert bij deze, dat de **AANGIFTE** der **KINDEREN**, voor welke de **TOEGANG** tot eene der **STADS SCHOLEN** op den 1sten NOVEMBER aanstaande verlangd wordt, ter STADS SECRETARIJ zal moeten gedaan worden in den loop der maand Julij 1851.

GRONINGEN, 30 Junij 1851.

Namens de Stedelijke Schoolcommissie voornoemd:

L. B. LOHMAN, *Secretaris.*

RAADSVERGADERING:

Donderdag den 24sten Julij 1851, des middags te twaalf uur.

NIEUWSTIJDINGEN.

NEDERLANDSCH OOST-INDIË.

BATAVIA, 24 Mei.

Op den 10den Mei heeft met bijzondere plegtigheid de intrede van Z. Exc. den nieuw benoemden gouverneur-generaal plaats gehad.

Des avonds van denzelfden dag, gaf Z. Exc. de minister van staat, gouverneur-generaal, ter eere van den benoemden gouverneur-generaal, een gala diner, waartoe de voornaamste civiele en militaire autoriteiten genoodigd waren.

Den volgenden avond werd aan het hôtel op Rijswijk gelegenheid gegeven tot algemeene receptie en presentatie bij en aan Z. Exc. den benoemden gouverneur-generaal en mevrouw *Duymaer van Twist.*

Op den 12den, 's morgens, geschiedde, met de gebruikelijke eerbewijzingen, de overgave van het bestuur over deze gewesten.

Vóór die overgave is de heer mr. *J. F. W. van Nes*, in rade van Indië, door Zijne Excellentie den minister van staat, gouverneur-generaal, geïnstalleerd als vice-president van dien raad.

De afgetreden gouverneur-generaal is des namiddags te 5 uur naar Buitenzorg vertrokken.

— Naar luid der berigten, is de cholera in een aantal plaatsen op Java doorgedrongen. In Batavia was het aantal der lijders, buiten de militairen, den 20sten Mei tot 788 geklommen; in de Ommelanden tot 250, waaronder echter waarschijnlijk vele cholerine-zieken. In het militair hospitaal te Weltevreden waren nog 17 lijders onder behandeling. Van den 17den tot den 21sten Mei hadden zich in de kampong Jassinga (residentie Buitenzorg) 36 lijders opgedaan, waarvan echter 26, na gebruik van geneesmiddelen, spoedig waren hersteld. In Cheribon waren van 33 lijders 5 overleden, in Indramajoe waren van 69 lijders 20 bezweken. In het militair hospitaal te Samarang waren nog slechts 2 lijders onder behandeling; in dat van Salatiga 18. — In Passaroean waren van 451 lijders 256 hersteld en 84 overleden.

Door Z. E. den gouverneur-generaal van Neerlands Indië is o. a. benoemd tot eersten comm. op het resid.-bureau te Soerabaija, tevens griffier van den landraad, aldaar, *J. S. van Coevorden*, thans ambtenaar op wachtgeld.

NOORD-AMERIKA.

HOLLANDSCHE KOLONIE SHEBOYGAN, 27 Junij.

De synode der Hollandsche Gereformeerde Kerk hield verledene week hare jaarlijksche vergadering te Albany. Dit ligchaam is het hooge hof dezer aanzienlijke gezindte; haar overzigt omvat al de belangen der Kerk. De kassier deed verslag van de inkomsten gedurende het jaar, bedragende 22,500 dollars en de uitgaven 14,517 dollars. De buitenlandsche zendingen der Synode worden geleid door het Amerikaansche Bestuur, zijnde tot dat einde gedurende het afgeloopen jaar 10,000 dollars bijgedragen. Voor theologisch onderwijs wordt ongeveer 35,000 dollars bijgedragen. *Rutger's* hoogeschool, die de voornaamste van allen is, van welke de heer *Frelinghuysen* president is, is in een zeer gunstigen toestand. Het theologisch seminarium in New-Brunswick is van de diensten van een kundig mensch beroofd geworden, door het bedanken van den wel eerw. heer *S. Mc Clelland*, die zich verpligt zag naar Europa te gaan tot herstel zijner gezondheid. De weleerw. heer *Wm. H. Cambell*, te Albany, is met eene groote meerderheid tot zijnen opvolger benoemd. De Synode onderhoudt broederlijke gemeenschap met de oude school der Presbyteriaansche vergadering en ondersteunt meest al de vrijwillige liefdadige inrigtingen. De aanstaande vergadering is op Williamsburgh, in den Staat New-York.

— In een dorp in 't oosten maakt men de noodige voorbereidingen om den 4den Julij op eene grootsche wijze te vieren, — eenendertig jonge dames moeten de eenendertig Staten vertegenwoordigen.

Er is *een* staat, welken bijna alle dames bijzonder gaarne willen vertegenwoordigen voor *eenendertig* — namelijk den *huwelijken staat.*

— Er is een jongetje te Providence, slechts 19 jaren oud, die acht voeten hoog in zijne schoenen staat en vierhonderd pond weegt. Geneeskundigen zijn van oordeel dat hij nog twee voeten langer zal worden. Hij gaat naar de wereldtentoonstelling.

— In de stad Cincinnati verschijnen in 't geheel *vijfenvijftig* nieuwsbladen.

— Gelijk bekend is, had een Nieuw-Yorksche kleedermaker het eerste biljet tot een concert van *Jenny Lind* voor 575 dollars gekocht en werd daarom door alle verstandigen voor een' dwaas gehouden. Hij was echter zoo dwaas niet, als het scheen. Hij had namelijk eenige bijzondere weddingschappen voor 10, 20 en 50 dollars aangegaan, dat hij het eerste entréebiljet koopen zoude, en toen de som der afzonderlijke weddingschappen 1000 dollars bereikte, was het hem zeer aangenaam 575 dollars entrée te betalen, *Jenny Lind* te hooren, een beroemd man te worden en 425 dollars in den zak te steken.

— Te San Francisco is men terstond na den brand weder aan het bouwen gegaan. In de eerste acht dagen stonden reeds 368 huizen. Men doet nu speculatiën met huizen van ijzer; vele ondernemers zijn in dit artikel werkzaam.

EGYPTE.

De besluiten der Porte ten aanzien van de invoering der hervormingen in Egypte hebben den onderkoning *Abbas*-pacha in de grootste verlegenheid gebragt, en hij is thans tot het besef gekomen, dat zijne talrijke vijanden te Konstantinopel, aan wie de Sultan gereedelijk het oor schijnt te leenen, niets minder beoogen dan zijnen val. Tot dusverre heeft hij niet kunnen besluiten, aan de Porte een bepaald antwoord te geven.

Inmiddels maakt hij zich den tijd ten nutte. *Soliman*-pacha, de opperbevelhebber van het Egyptische leger, heeft bijna dagelijks lange conferentiën met den onderkoning. Het onlangs uitgevaardigde besluit, waarbij bevolen werd de krijgslieden, die zeker aantal jaren gediend hebben, te ontslaan, is weder ingetrokken. In de tuighuizen wordt dag en nacht ijverig gearbeid, en reeds is een gedeelte der vloot geheel uitgerust.

(Eene magtige partij in Konstantinopel stelt inderdaad alles te werk, om *Abbas*-pacha ten val te brengen, en zijnen neef *Said*-pacha op den Egyptischen stadhouderszetel te verheffen. Laatstgenoemde zou zich reeds schriftelijk verbonden hebben, om in dat geval, *alle door de Porte verlangde hervormingen in Egypte in te voeren.* De gezanten van Rusland, Frankrijk, Oostenrijk en Pruissen zouden in eene conferentie besloten hebben, de regten van *Abbas*-pacha, overeenkomstig de tractaten, te beschermen.)

SPANJE.

MADRID, 10 Julij.

Op het eerste berigt van den vreeselijken brand alhier, op eergisteren, zond de Koningin haren secretaris, om de hoegrootheid van het ongeluk op te nemen. Hij kwam weldra daarvan verslag doen en ontving van H. M. den last, om met milde hand de ongelukkigen te helpen. De heer *Alfarez* deed H. M. opmerken, dat daartoe aanzienlijke sommen zouden noodig zijn, en de koninklijke cassette welligt ontoereikend zou wezen. De Koningin gaf het volgende edele antwoord: „Ga, mijnheer, en indien de schatkamer geene middelen heeft, om zooveel ongelukkigen te helpen en hunne ellende te verligten, dan heb ik nog mijne juweelen, en het zal voor mijn hart streelend zijn die op te offeren, om de tranen te droogen van zooveel ongelukkigen. Beschik over mijne juweelen, mijnheer *Alfarez*, en help de ongelukkigen."

[Per telegraaf is van Madrid den 16den Julij berigt ontvangen dat de Koningin in de vijfde maand harer zwangerschap is getreden, en dat van deze heugelijke omstandigheid dienzelfden dag aan de Cortès eene officiële kennisgeving is gedaan. De Kamers hebben deze tijding met vreugde ontvangen.]

DUITSCHLAND.

WEENEN, 15 Julij.

De eerste custos van de Vatikaansche bibliotheek, mgr. *Andrea Molza*, heeft zich den 6den Julij in eene vlaag van waanzinnigheid van het leven beroofd. De voorname reden tot dit wanhopig besluit is het groote verdriet, dat hij sedert eenigen tijd ondervond over de ontvreemding van eenige handschriften.

— Bij de marine worden proeven genomen met zoogenaamde stormzeilen, welke in plaats van zeildoek uit gomelastiek bestaan en beter bestand moeten zijn tegen den wind.

KEULEN, 16 Julij.

De krijgsraden zijn in Keur-Hessen nog steeds druk werkzaam. Drie financiële ambtenaren, welke, zich beroepende op de constitutie en gehoorzamende aan hunne *burgerlijke* overheid, in September hebben geweigerd, de door de *militaire* overheid verordende maatregelen uit te voeren, zijn tot een vesting-arrest van drie maanden veroordeeld, en tot vergoeding der veroorzaakte schade van 4- à 5000 th. aan de schatkist.

BERLIJN, 17 Julij.

— De Koning zal de zonsverduistering bezigtigen op het tegenover Hela bij de oevers der Oostzee gelegen kasteel Ruzau.

De Koning zal op zijne reis naar Koningsbergen door *A. v. Humboldt* worden vergezeld, die te Dantzig de zonsverduistering wil waarnemen.

— Dezer dagen had te Posen den uitspraak plaats wegens het vroeger gemelde tweegevecht, dat tusschen twee jongens van het gymnasium aldaar was geleverd en waarvan een het slagtoffer was geworden. De secondanten werden vrijgesproken, maar de uitdager, *C. v. Brodnicki*, werd tot 18 maanden opsluiting veroordeeld.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 16 Julij.

Maandag was het getal der bezoekers van de tentoonstelling bijna zoo groot als ooit sedert den dag der opening. Op sommige uren van den dag bevonden zich daar tusschen de veertig- en vijftigduizend menschen gelijktijdig. Men zegt dat de commissarissen er aan denken het gebouw een of twee dagen van iedere week tegen een entrée van slechts twee pence toegankelijk te maken, om zelfs aan de armste klasse gelegenheid te geven de tentoonstelling te bezigtigen. Daar het kristallen paleis thans als het middelpunt der hoofdstad wordt aangemerkt, maken allen die het een of ander ruimschoots onder het publiek verspreiden willen, zich deze gelegenheid ten nutte om allerlei biljetten of kleine geschriften rond te deelen, of den bezoekers toe te werpen. Op deze wijze worden, onder anderen, godsdienstige traktaatjes in alle talen en korte vertoogen van het genootschap van den vrede met duizendtallen uitgedeeld.

Gisteren bereikte het getal der bezoekers eene vroeger nog ongekende hoogte, namelijk 74,122, en het bedrag der entréegelden 3509 ponden sterling.

Onder de talrijke bezoekers waren bijzonder vele bewoners van ver afgelegen graafschappen en werklieden uit Iersche fabrijken. Ook de landbouwende klasse begint meer belangstelling dan vroeger in deze verzameling van voortbrengselen der nijverheid van alle volken aan den dag te leggen.

— Uit een officiëel parlementair verslag blijkt dat de hoeveelheid der in de haven van Londen gedurende het vorig jaar ingevoerde steenkolen, niet minder bedraagt dan 3,688,883 tonnen, zijnde 250,000 ton meer dan in het jaar 1849.

— De voorraad van fijne snuif, behoorende tot de nalatenschap van den overleden graaf *v. Harrington*, en bestaande uit omtrent 2000 ponden, is gisteren publiek verkocht; voor de beste soort werd 2 £ 10 sh. (*f* 30) en de minste 18 sh. (*f* 10.80) per pond besteed.

— Dezer dagen is bij het admiraliteits-hof een proces ingesteld door de reeders van de brik *Promise*, die, zoo zij verklaarden, op den 31sten Maart in het Kanaal door het Holl. schip *Jacob Roggeveen* was aangezeild. Daar het niet duidelijk bleek, aan wie van beide partijen de schuld lag, werd het proces vernietigd.

— Zoodra de beroemde treurspeelster *Rachel* onlangs te Manchester was afgestapt, werd haar een brief van dezen inhoud ter hand gesteld: „Mejufvrouw, ik ben Engelschman, dichter en bewonderaar van uw bewonderingwekkend talent. Maar ik heb slechts één pond sterling meer over, en vrees, dat gij eerst na verloop van vier dagen zult optreden. Dit zou gelijk staan met mij ter dood te veroordeelen alvorens ik u gehoord had, en ik zou in staat zijn van verdriet daarover te blijven leven. En ik wil overmorgen sterven. — Speel dan reeds morgen, mejufvrouw, en dan zal ik u kunnen toejuichen. Zie hier hoe ik mijn laatste goudstuk besteden zal: twee dagen voedsel 10 francs, eene plaats in het parterre 7 francs, een bouquet om aan uwe voeten te werpen 3 francs, en eene flesch vergift 2 en een halven franc, totaal 22 en een halven franc." — Mejufvrouw *Rachel* heeft onverwijld de voorstelling van *Andromaque* doen aankondigen.

Van den 18den. Gisteren avond is in de zitting van het huis der Lords de tweede lezing van de bill tot toelating der Joden in het parlement, met 108 tegen 144 stemmen verworpen.

In het huis der gemeenten is desniettegenstaande het nieuw benoemde lid *Salomons*, tot de Israëlitische godsdienst behoorende, zitting komen nemen. Hij is uit de zaal moeten verwijderd worden.

Eene nieuwe verkiezing moet thans te Greenwich plaats hebben.

(De *Times* en verscheiden andere bladen laken hoogelijk het besluit van de Kamer der Lords omtrent het toelaten der Israëlieten in het parlement, en gelooven, dat de wet andermaal aan het Huis der Gemeenten zal worden aangeboden en eindelijk wel bij het Hoogerhuis zal moeten doorgaan, vermits de meerderheid, die de voordragt verwierp, slechts 36 stemmen bedroeg.)

FRANKRIJK.

PARIJS, 17 Julij.

Gisteren was de zaal der bijeenkomsten van de Wetgevende Vergadering even talrijk bezocht als de vorige dagen. Na de toelating van den heer *Pepin le Halleur*, in het depart. Marne gekozen, betreedt de heer *Michel* (van Bourges) het spreekgestoelte. De redenaar van de linkerzijde heeft zijne republikeinsche rede voortgezet en getracht te betoogen, dat de republiek alleen de denkbeelden van gelijkheid kan bevredigen, die in Frankrijk zich van alle gemoederen hebben meester gemaakt. Het vraagstuk, heden in behandeling, ligt, volgens hem, geheel in de vereeniging van geld en arbeid, en de monarchij zal nimmer de moeijelijkheden kunnen oplossen, welke dit groote vraagstuk in zich sluit. Na dezen spreker heeft de heer *Berryer* het woord. Er ontstaat eene levendige beweging. De spr. verklaart zich ronduit voor monarchaalgezind. „Ik ben koningsgezind," roept hij uit, „omdat ik patriot ben!" Hij beschouwt de inconstitutionele herkiezing van *Lodewijk Bonaparte* als eene dreigende gebeurtenis; het is om dit resultaat te voorkomen, dat volgens hem eene misdaad zoude zijn, dat hij de herziening zou wenschen; maar indien, gelijk hij vreest, zij niet wordt aangenomen, dan bezweert hij de meerderheid, om wettig vereenigd te blijven, ten einde de ongelukken van eene aanstaande toekomst te vermijden. — De redevoering van den heer *Berryer* wordt door de meerderheid zeer toegejuicht.

In de huidige zitting had de redevoering, welke de heer *Pascal Duprat*, die het eerst optrad, tegen de herziening hield, weinig te beduiden; ook werd hem niet veel aandacht geschonken. Na hem heeft nog de legitimist *Larochejacquelein* de tribune beklommen, echter niet om eene redevoering te houden, maar om de beschuldiging te wederleggen van *Duprat*, die hem had verweten dat hij tot een beroep op het volk had aangezet en gevolgelijk revolutionair was. *Larochejacquelein* wil de intrekking der kieswet van den 31sten Mei voor alle herziening. Nu hij de monarchie zijner keus niet kan bekomen, verzet hij zich tegen elke inconstitutionele daad voor de herkiezing van den President, van welke zijde de aanleiding daartoe ook moge komen. Hij besloot met te verklaren, dat de discussie over de herziening toch tot niets zou leiden.

Na den heer *Larochejacquelein* heeft de heer *Victor Hugo* het woord gevoerd en tegen de herziening gesproken. Hij veroorloofde zich daarbij zulke hevige uitvallen tegen de partij der orde, dat de leden der regterzijde, zich beleedigd gevoelende, hun geduld verloren en den spreker herhaaldelijk met drift in de rede vielen; de heer *Victor Hugo* werd scherp; de Montagne vergat haar orderwoord en geraakte van haren kant in woede; er ontstond alzoo weder een oorverdoovend geraas en eene onbeschrijfelijke verwarring. De heer *de Falloux* verweet den heer *Hugo* zeer bedaard zijne veranderde gezindheid en zeide, dat de voorzitter hem tot de orde had behooren te roepen. Nu werd het nog erger. De voorzitter, om aan deze onstuimigheid een einde te maken, zette zijn' hoed op tot een teeken dat de zitting was gesloten. De Vergadering ging in de grootste opgewondenheid uiteen.

— De heer *Coquerel* zeide in zijne redevoering van eergisteren, dat de Republiek door het Evangelie voorgeschreven werd. — „Dit is abuis," fluisterde de president *Dupin* een' der secretarissen in het oor: „Christus heeft gezegd: „Mijn *koningrijk* is niet van deze wereld, en niet mijne *republiek*."

Van den 18den. De hevige uitvallen, waaraan *V. Hugo* zich gisteren op het spreekgestoelte heeft overgegeven, lokten heden den heer *de la Moskowa* naar de tribune; hij verweet den dichter dat hij zich door partijgeest had laten wegslepen om de schim van den maarschalk *Ney* op te roepen. De heer *Baroche* heeft ook de redevoering van den heer *V. Hugo* aangevallen en hem zijne geloofsbelijdenis van 1849 herinnerd; daarna heeft hij, namens de regering het woord voerende, gesproken ter gunste der herziening. Bij het afzenden dezer berigten was de heer *Dufaure* aan het woord en ondersteunde het tegenovergestelde systema.

— De *Moniteur* deelt heden de benoeming mede van den (bonapartischen) generaal *Magnan* tot opperbevelhebber van het leger van Parijs.

— Sedert het begin der beraadslagingen over de herziening heeft de militaire overheid eenige maatregelen van voorzorg genomen. Een gedeelte der troepen is in de kazernen geconsigneerd.

— Zondag l.l. heeft op de Seine eene proefneming plaats gehad met een' nieuwen toestel om zich op het water te bewegen. Eene ontzaggelijke menigte was bijeengestroomd om dit nieuwe schouwspel bij te wonen. Men zag 6 mannen op het water wandelen, rustig en wel met hunne sigaar in den mond, in alle rigtingen en naar verkiezing elk oogenblik stil houden. De uitvinder, de heer *Danduran*, die zich op eene boot bevond, bestuurde de verschillende bewegingen door teekenen te geven en de waterloopers voerden de gegevene bevelen met de grootste juistheid en gemakkelijkheid uit. Aanstaanden Zondag zal, naar men aankondigt, door hen eene wandeling op de Seine van Parijs naar St. Cloud gedaan worden.

Van den 19den. In de Wetg. Verg. is heden omtrent de kwestie der herziening van de constitutie eene beslissing gevallen. Bij de stemming hebben zich 446 stemmen vóór, 278 tegen de herziening verklaard, — zoodat het voorstel is verworpen, daar de constitutie vaststelt, dat bij stemmingen over herzienings-voorstellen eene meerderheid van 3/4 der leden zich voor het voorstel moet verklaren.

BELGIE.

BRUSSEL, 16 Julij.

Eergisteren zijn in de Kamer der Afgevaardigden de beraadslagingen begonnen over het budget van binnenlandsche zaken.

In de zitting van heden werd beraadslaagd over de posten op de begrooting, uitgetrokken voor het openbaar onderwijs, en bijzonder over die voor het middelbaar onderwijs. Naar aanleiding hiervan hebben eenige leden het gedrag van het gouvernement in de onderhandelingen met de geestelijkheid ter verkrijging harer medewerking tot het onderwijs op de openbare middelbare scholen afgekeurd.

De minister van binnenlandsche zaken verdedigde het gedrag der regering. Hij betoogde dat de geestelijkheid, zonder het ronduit te zeggen, eigenlijk niets minder wilde dan aan de benoeming der onderwijzers en de keuze der leerboeken deel te nemen. Dit nu kon de regering zonder grondwetschennis niet inwilligen. Overigens had de regering alle waarborgen die zij geven kon, aangeboden: toelating der geestelijkheid in de scholen (echter alleen als geestelijk gezag); benoeming door de geestelijkheid van de met het godsdienst onderrigt belaste onderwijzers; overleg tusschen de regering en de praelaten over de inrigting van het schooltoezigt; behoorlijke bezoldiging der geestelijken die de bisschoppen zouden aanwijzen voor de bemoeijingen der geestelijkheid met het middelbaar onderwijs enz. Verder verklaarde hij dat de regering, nog geenszins de hoop op eene schikking met de praelaten opgevende, evenwel in allen gevalle met de invoering der wet zou voortgaan; dat zij het regt had om in hare scholen godsdienstonderrigt door een leek te doen geven; en dat de kathechismus zonder wezenlijk bezwaar door een leek kon onderwezen worden.

Onder anderen heeft de heer *de Mérode* eene philippica gehouden tegen de beschaving: de machines, die de handen der werklieden gingen vervangen, de spoorwegen die aangelegd werden door de minst schoone landstreken, en de schoorsteenen van fabrijken, in welker plaats hij kerktorens wenschte te zien!! Niettemin zijn de eerste afdeelingen van het budget goedgekeurd.

— In de zitting van het hof van cassatie van gisteren, heeft eerst de heer *de Paepe* en daarna de heer *Dolez* het woord gevoerd, om de overige middelen van cassatie, door den graaf *de Bocarmé* voorgedragen, te ontwikkelen. Een publiek nog talrijker dan den vorigen dag, heeft beide deze pleidooijen met groote belangstelling aangehoord.

— In de zitting van heden heeft het hof van cassatie uitspraak gedaan. *Al de gronden van cassatie door den veroordeelde voorgedragen*, ZIJN DOOR HET HOF VERWORPEN, *zoodat het doodvonnis van de assises te Mons* BLIJFT GEHANDHAAFD. Het lezen van dit arrest heeft niet minder dan 25 minuten geduurd. — Eene onafzienbare menigte vervulde de audientie-zaal en strekte zich tot ver in de straat uit.

— De gravin *Ida de Bocarmé*, de moeder, en *Lydie Fougnies*, de echtgenoot van den veroordeelden graaf *Hippolyte Visart*, hebben beiden een rekwest om gratie aan Z. M. ingediend.

Dood van den graaf de Bocarmé.

Van den 19den. Heden morgen heeft te Bergen de teregtstelling plaats gehad van den graaf *de Bocarmé*. Gisteren had het gerucht er van zich reeds verspreid, zoodat eene groote menigte tegenwoordig was. Gisteren morgen was den graaf de tijding gebragt, dat de dood hem den volgenden morgen wachtte, naardien het beroep zoowel in cassatie als het verzoek van gratie waren verworpen. Op deze tijding antwoordde hij slechts met een uitroep: „dat is onmogelijk!" Later echter vroeg hij naar den procureur des Konings, die hem de tijding bevestigde. Hij verzocht deze als laatste bede, toch er voor te zorgen dat het mes, dat hem den dood moest brengen, goed scherp mogt wezen. Toen de procureur-gen. hem opmerkte, dat hij liever zijner ziel moest gedenken, antwoordde de graaf: „dat is de zaak van den priester." De abt *André*, de deken van St. Waudru en de aartsbisschop van Cincinnatie, verwant aan den graaf, werden daarop bij hem toegelaten. Eerst weigerde hij met hen te spreken. Eerst later op den dag heeft hij echter gebiecht. Den docter van de gevangenis ziende, vroeg hij dezen, of de dood wel dadelijk volgde, nadat het hoofd van den romp was afgeslagen. Nadat deze hem gerustgesteld had, heeft de veroordeelde geene vrees meer getoond.

Gedurende den namiddag ging hij telkens als een kind op den schoot zitten van een der wachters, voor wien hij genegenheid had bekomen. Des avonds beloofde hij een elk 100,000 francs, indien zij hem in de ontvlugting wilden behulpzaam zijn. Den nacht heeft hij wakende doorgebragt.

Heden morgen te 6 uur kwam bevel, om hem af te halen en hem voor de uitvoering gereed te maken. Gelaten ging hij naar het schavot. De kar steeg hij af even bedaard als hij het schavot beklom. Hij was bleek maar rustig. Nadat hij de geestelijken, die hem geleiden, had omhelsd, ging hij zelf zich tegen de plank plaatsen, waarop hij gebonden moest worden. „Haast u niet zoo," zeide hij tot een der helpers, „ik geef er u wel een half uur voor," en eenige oogenblikken later ging hij voort: „bindt niet zoo strak, dat is onnoodig." Een verwoordende blik sloeg hij op het mes, hetwelk eenige oogenblikken later hem voor den eeuwigen Regter voerde.

Vijf minuten later werd het lijk van den graaf *de Bocarmé* naar de begraafplaats gevoerd.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Woensdag den 16den Julij.

In de zitting der Tweede Kamer van heden heeft de minister van justitie verklaard, zich met de door den heer *Poortman* voorgestelde wijzigingen te vereenigen, en dezelve als van de Regering afkomstig aan te merken.

De bedoelde voorstellen zijn bestreden door de heeren *Mackay*, *v. Hall* en *Goltstein*; grootendeels ter zake van den vorm, en omdat, met deze, de ingediende voordragt als 't ware geheel wordt tot onderst boven gekeerd.

De heer *van Hoëvell* heeft alstoen, bij wijze van motie van orde, voorgesteld, om de amendementen van den heer *Poortman* naar de afdeelingen te verzenden. De heeren *v. Dam*, *v. Hall* en *Groen* hebben zich daartegen verklaard. De heer *v. Hall* heeft voorai willen weten, in hoe verre de Regering zich met de voorstellen meende te kunnen vereenigen. De minister van justitie heeft daarop geantwoord, dat hij over 't algemeen daarmede instemde, en zich over die, ten aanzien van welke nog bedenking mogt bestaan, nader bij de overweging derzelve zoude verklaren.

Na eene langdurige woordenwisseling, bij welke, onder anderen, de minister van justitie verklaarde, zich met *al* de amendementen van den heer *Poortman* te kunnen vereenigen, is de beraadslaging, op voorstel van den heer *v. d. Linden*, gesloten, en het voorstel van den heer *v. Hoëvell*, met 31 tegen 26 stemmen, aangenomen, ten gevolge waarvan al de bedoelde amendementen naar de afdeelingen zijn verzonden.

Zitting van Vrijdag den 18den Julij.

In de zitting van heden is ingekomen een ontwerp van wet tot goedkeuring der artikelen, wettelijke regten betreffende, van het traktaat van handel en scheepvaart, den 24sten Junij 1851 tusschen Nederland en Sardinië gesloten, alsmede een wetsontwerp, houdende naturalisatie van *H. Eilbracht*.

De minister van buitenlandsche zaken heeft het verlangen te kennen gegeven, dat eerstgenoemd wets-ontwerp, alsmede dat betrekkelijk de Russische schuld in Holland en een eerstdaags te verwachten wets-ontwerp betrekkelijk een traktaat met Griekenland nog vóór het uiteengaan der Kamer behandeld zouden worden.

Door de commissie van rapporteurs voor het wets-ontwerp betrekkelijk het regt van vereeniging en vergadering, is algemeen verslag uitgebragt omtrent de door den heer *Poortman* voorgestelde amendementen. De vergadering heeft besloten de beraadslaging over dat wets-ontwerp morgen ochtend te elf uur voort te zetten.

De Kamer heeft besloten het voorloopig tot het einde dezer zitting ingevoerde reglement van orde te bestendigen, totdat daaromtrent in den loop der volgende zitting definitief beslist zal zijn.

Door de commissie voor de verzoekschriften is omtrent een aantal adressen verslag uitgebragt.

Zitting van Zaturdag den 19den Julij.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslaging over het ontwerp van wet tot regeling en beperking der uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering, en wel over art. 1 (vroeger art. 3), ten gevolge van het amendement van den heer *Poortman*.

De heer *van Hoëvell* stelt eene motie van orde voor, strekkende om die discussiën voorloopig uit te stellen, en Maandag gevolg te geven aan het thans aan de orde van den dag gestelde.

Bij hoofdelijke omvrage wordt het voorstel aangenomen met eene meerderheid van 41 tegen 17 stemmen, zoodat de beraadslagingen voorloopig uitgesteld worden.

[„Dit besluit staat gelijk met het onbehandeld laten liggen van het ontwerp gedurende de tegenwoordige zitting. Wij gelooven, dat in de gegevene omstandigheden dit het meest doelmatige besluit was, dat er door de Kamer genomen kon worden. Zoowel de Regering als de Kamer heeft nu den tijd, het onderwerp nog eens ten vierdenmale aandachtig te overwegen. En wij gelooven, dat de minister van justitie nu wel voldoenden tijd en genoegzame bescheiden zal hebben verkregen, om eene goede wet nopens deze aangelegenheid te kunnen aanbieden." *H. B.*]

Niet meer aan de orde van den dag zijnde, wordt de vergadering gescheiden tot aanstaanden Maandag, als wanneer aan de orde zijn de beraadslagingen 1) over de nog aanhangige naturalisatie-wetten; 2) over de wet nopens de onteigening.

'S GRAVENHAGE, 18 Julij.

Uit een door de *Staats-Courant* van heden medegedeelden staat van de opbrengst der Rijksmiddelen in de eerste zes maanden van 1851, tegenover de opbrengst van de eerste zes maanden van 1850, blijkt dat in 1851 hebben opgeleverd: Directe belastingen *f* 8,676,687.7½. In- en uitgaande regten, scheepvaartregten, vuur-, ton- en bakengeld *f* 2,870,537.83½. Accijnsen *f* 9,476,350.25. Registratie-, zegel-, successie regten, enz., *f* 5,539,795.87. Regt van waarborg op de gouden en zilveren werken *f* 82,171.70½. Posterijen *f* 668 164.37. Loterij *f* 137,794.50. Totaal *f* 26,951,501.10½. Voorts blijkt, dat al deze verschillende diensten te zamen *f* 1 522,626.96 *meer* hebben opgebragt dan in 1850, met uitzondering der accijnsen, die *f* 30,552.29 minder hebben opgeleverd.

— Naar men verneemt houdt de synode zich ernstig bezig met te beraadslagen over te nemen maatregelen in het belang en ter instandhouding van de onafhankelijkheid der diakoniën in verband met de aan te bieden armenwet.

AMSTERDAM, 17 Julij.

Ter vervulling van de betrekking van hoogleeraar in de letteren aan de doorl. school alhier, in de plaats des heeren *Bosscha*, is door curatoren de navolgende voordragt ingezonden: 1) mr. *J. C. G. Boot*, rector van het gymnasium te Leeuwarden; 2) *W. Elink Sterk*, rector van het gymnasium te Arnhem; 3) *J. G. Hulleman*, conrector van het gymnasium te Amsterdam.

— Door de Nederl. Handelmaatschappij zijn weder bevracht 5 schepen, als: Voor Amsterdam 3 en voor Rotterdam 2.

— Naar men verneemt, is de Staat door het bestuur der stad Leiden, ter zake van den eigendom der gronden in het droog gemaakt wordende Haarlemmer-meer, gedagvaard en zal deze zaak voor de arrond. regtbank te Amsterdam worden behandeld.

ROTTERDAM, 17 Julij.

Als een gevolg der nieuwe gemeentewet had heden binnen deze stad de eerste openbare zitting plaats van den stedelijken raad, die, gelijk wel te verwachten was, door een talrijk auditorium van belangstellenden werd bijgewoond.

De burgemeester verklaarde in die vergadering, dat Z. M. de Koning, gevolg gevende aan zijne belofte, deze stad met een bezoek zal vereeren. Z. M. zal in den voormiddag van Maandag den 28sten Julij binnen deze stad aankomen, nog dienzelfden dag een vaandel aan de stedelijke schutterij uitreiken en daarna de fabrijk van Fijenoord bezoeken. Dingsdag daaraanvolgende is Z. M. voornemens het raadhuis te bezoeken, om vervolgens de merkwaardigste inrigtingen der stad te bezigtigen. Woensdag woont Z. M. voorts het feest der Kon. Nederl. Yacht-Club bij.

Men verneemt, dat eene vereeniging van deftige ingezetenen den Koning bij Hoogstdeszelfs bezoek te Rotterdam, als eerewacht wenscht te dienen en dat het daartoe aan Zijne Majesteit gedane aanbod, door de heeren *Joost van Vollenhoven*, *Jz.*, en *A. van Hoboken van Rhoon en Pendrecht*, namens de vereeniging met welgevallen is aangenomen.

UTRECHT, 19 Julij.

— Zekere bakker *L.*, werd gisteren door een toeval overvallen, en stortte in het deeg, dat hij bezig was te kneden, en waarin hij eenigen tijd daarna dood gevonden werd.

LEEUWARDEN, 17 Julij.

In Friesland is wederom last gegeven tot het dooden van 85 runderen, makende met de laatstgedane opgaaf een totaal van 2435 runderen.

ASSEN, 16 Julij.

Aan de *Prov. Dr. en Asser Ct.* wordt uit *Beilen* het volgende berigt: „Te Nieuweroord, 't voormalig Westerbork- en Broekveen, thans 't eigendom van de heeren *de Wilde*, *Rhaders en Co.*, is voor eenigen tijd aangekomen eene kudde Geldersche *heide-schapen* van 50 ooijen met twee rammen, ten einde te beproeven, om deze, die van een aanmerkelijk beter ras, dan de Drentsche schapen zijn, alhier te vestigen. Aanvankelijk gaat het goed. Ten einde beter te slagen, heeft de heer *de Wilde*, die dezelve daar bezorgd heeft, een' herder uit Gelderland medegezonden, omdat deze beter dan een Drentsche herder de behandeling van deze soort kent. Mogt deze proef gelukken, dan zou dit later eene goede gelegenheid aanbieden, om door croisering hiermede 't Drentsche ras te verbeteren."

GRONINGEN, 21 Julij.

Wij maken er onze lezers oplettend op, dat de eerste openlijke vergadering van den Stedelijken raad alhier zal plaats hebben op Donderdag aanstaande, des middags te 12 uur.

— Op Zaturdag den 2den Augustus, des voormiddags te elf uur, zal, ingevolge magtiging en onder nadere goedkeuring, door den luitenant kolonel eerstaanwezenden ingenieur te *Groningen*, in het openbaar in massa worden aanbesteed:

Het maken van een nieuw dak op het buskruidmagazijn in bastion no. 11 te *Groningen*, het vernieuwen van den bovensten vloer en van eenige balken en het bijmetselen der muren, met levering van de noodige bouwstoffen.

— In de afgeloopene week zijn alhier de eerste ladingen van den nieuw gegraven turf aangekomen. Omtrent dit voor zoo vele streken belangrijke produkt, vernemen wij gunstige berigten.

— Ds. EIJKMAN, te Nunspeet, heeft voor de op hem uitgebragte beroeping als predikant bij de Hervormde gem[eente] te *Losdorp* bedankt.

— Woensdag l.l. speelde een kind te *Nieuwe Pekela* in nabijheid van een met water gevuld waschvat. Ongem[erkt] werd hetzelve eenige oogenblikken alleen gelaten. Men [ver]beelde zich den toestand der ouders, die, bij het vat kom[en]de, hun kind er bewusteloos uit haalden. Dadelijk werd [ge]neeskundige hulp ingeroepen, en werden alle middelen, we[lke] de kunst vermogt, aangewend, doch het kind was niet meer in het leven terug te roepen.

— L.l. Dingsdag morgen ontstond er brand in het H[..]vormd armhuis op den zoogenoemden Veendijk te *Oude Peke[la]*. Aanvankelijk vreesde men voor erge gevolgen, doch door spoedige en doelmatige hulp der ingezetenen, is dezelve [spoedig] gebluscht zonder groote schade te hebben aangerigt.

— Zaturdag laatstleden is te *Zuidhorn*, onder begunstig[ing] van schoon weder, de jaarlijksche harddraverij gehoude[n], waaraan zes paarden hebben deelgenomen. De prijs, [be]staande in eene bewerkte zilveren suikervaas, met tw[ee] zilveren lepels, werd behaald door het zwart langst[aart] merriepaard *de Goede*, toebehoorende aan den hee[r] CLANT BINDERVOET, van Groningen, bereden door [..] KLAMER, van Niekerk; — terwijl de premie, zijnde [een] fraaije zilveren tafelschel, ten deel viel aan het zwart lang[staart] merriepaard van den heer A. DE BOER, van de Waarden on[der] Grijpskerk, bereden door den pikeur HARM LUURTS.

— Dienzelfden middag is te *Ezinghe* insgelijks een w[ed]strijd gehouden met paard en chais. Naar dezen uitgeloofd[en] prijs en premie dongen 12 paarden; — de prijs, bestaan[de] in een zilveren tabakskomfoor, is behaald door het b[ruin] langstaart ruinpaard, toebehoorende aan H. KLAASENS BA[..] van de Roode Haan, en de premie viel aan het zwart lan[gstaart] ruinpaard van A. VAN WEERDEN, wonende te Zuidhor[n] ten deel.

— De *Hann. Courant* bevat een artikel over de kana[al]vereeniging tusschen Hannover en de Nederlanden. Twee o[nt]werpen staan daarbij op den voorgrond: 1) de vereenig[ing] van de Dedemsvaart met de Eems bij Meppen; 2) de vereeni[]ging van de Overijsselsche kanalen met de Eems, boven L[in]gen. De Nederlandsche ingenieurs, die ook op Hannover[sch] grondgebied opmetingen hebben gedaan, geven aan h[et] tweede plan de voorkeur en hebben de uitvoering daarv[an] dringend aanbevolen.

Door den minister van binnenlandsche zaken zijn, bij re[so]lutie van den 5den Julij l.l., no. 203, aan de commissarisse[n] des Konings inlichtingen gegeven omtrent de wijze van be[]noeming der leden van de gemeenteraden, voorgeschreven bij de artt. 10 en 11 der gemeentewet (*Staatsblad* no. 85). Die missive luidt als volgt:

'S GRAVENHAGE, 5 Julij 1851.

„Bij mijn algemeen schrijven van den 23sten Julij des vorigen jaars, no. 100, lett. *c*, 2de afdeeling, werd uwe aandacht gevestigd op hetgeen de wetten van den 4den en 6den Julij 1850 (*Staatsbladen* no. 37 en 39), omtrent de wijze van benoeming der leden van de Tweede Kamer en van de Provinciale Staten bepalen. Het zal onnoodig zijn u te doen opmerken, dat de artt. 10 en 11 der wet van den 29sten Junij l.l. (*Staatsblad* no. 85), ten aanzien der verkiezing van de leden van den gemeenteraad, dezelfde regelen stellen. Maar het schijnt niet zonder nut, het door de wetten voor alle benoemingen gegeven voorschrift te herinneren, dat men bij herstemming wordt benoemd *met de meeste stemmen*; dat derhalve, bij herstemming, volstrekte meerderheid niet altijd vereischte en *betrekkelijke steeds voldoende is*.

„Moet deze betrekkelijke meerderheid beslissen, gelijk in het schrijven van den 23sten Julij 1850 werd aangetoond, wanneer voor éénе te vervullen plaats tusschen meer dan twee personen is te kiezen, zij moet het evenzeer, wanneer ter vervulling van meerdere openstaande plaatsen de stemmen het vereischt getal namen niet in alle de ingeleverde stembriefjes geschreven is. Dit laatste geval werd bij den brief van den 23sten Julij 1850 niet behandeld, omdat deze scheen te moeten onderstellen, dat alle kiezers behoorlijk zouden stemmen, dat namelijk elk hunner, waar tien personen te benoemen waren, werkelijk tien namen in zijn stembriefje zou invullen.

„De ondervinding intusschen leerde het tegendeel. Niet zelden is het gebeurd, dat bij eene herstemming voor tien openstaande plaatsen briefjes werden ingeleverd, die vijf of nog minder namen bevatteden. Dat in zulk geval, volgens de uitdrukkelijke bepaling van art. 103 der kieswet, art. 8 der provinciale wet en art. 10 der gemeentewet, hij de gekozene is, wiens naam in het grootste getal geldige briefjes voorkomt, zal geen betoog behoeven. Hij toch is degeen, die *de meeste stemmen* heeft verkregen.

„De mededeeling van het bovenstaande aan de verschillende gemeentebesturen uwer provincie zou ik, mijne heeren, wenschelijk achten.

„De minister van binnenlandsche zaken:
„(*get.*) THORBECKE."

Tusschen den 10den en 12den Julij l.l. is in een akker kanariezaad, in den polder Koegras, binnen de gemeente Helder, op de pachthoeve Noord-Holland, bewoond door den landbouwer J. NOOT, een kleine zoogenoemde Dondersteen (meteoor of aëroliet) gevallen. Men heeft dezelve eenige duimen diep in den grond gevonden, en ontdekt dat waar de steen is neergekomen, in een omtrek van vijf voeten het te velde staande zaad letterlijk verbrand was, terwijl bovendien nog vijf voeten verder hetzelve verschroeid was.

Deze meteoor heeft den omtrek van 3 palmen 5 duimen en weegt 3½ Ned. oncen. Zij is overdekt met eene dunne korst, die zwart is, en een ruwe oppervlakte heeft. Van binnen is zij grauwachtig en korrelig, en heeft een sterken zwavelreuk. Onder het microskoop ontdekt men er grijze korrels in, andere als geroest ijzer, hebbende de magneet er echter geen vermogen op.

VERGADERING DER STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN.

Zitting van Maandag den 21sten Julij.

(Zie het verslag van de zittingen van Vrijdag en Zaturdag in het bij deze Courant behoorend Bijblad.)

In deze zitting zijn 41 leden aanwezig. (Afwezig: de heeren DE WAARD, MULDER, WIERTSEMA en ROEMELING.)

Na de voorlezing en goedkeuring der notulen van het verhandelde in de vorige zitting wordt mededeeling gedaan van een voorstel van de heeren W. DE SITTER e. a. leden dezer vergadering, om de begrooting van de enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven hoofdstukswijze in discussie te brengen.

(Dit stuk was mede onderteekend door de heeren ADDENS, WIERTSEMA, LAND, BOUMAN, KUIPER, TIGCHELAAR en WAALKENS.)

De voorzitter stelt voor, de beraadslaging of dit punt een onderwerp van overweging zal uitmaken, aan de orde te stellen, nadat de provinciale begrootingscommissie de vergadering zal hebben gediend van consideratiën en advies omtrent de voordragt van Gedeputeerde Staten over die begrooting. — Hiertoe wordt besloten.

Hierop wordt medegedeeld een voorstel van den heer MODDERMAN, lid der vergadering, om het reglement op de waterbemalingen van het Termunterzijlvest terug te zenden aan Gedep. Staten.

Zoodra de discussie over het rapport der centrale afdeeling zal zijn afgeloopen, zal in beraadslaging worden genomen, of dit voorstel een punt van overweging zal uitmaken.

De centrale afdeeling brengt verslag uit:

1) Bij monde van den heer VAN ROIJEN, op het concept-reglement op het verleenen van schadeloosstelling wegens gedood of gestorven rundvee en gedoode paarden in de provincie Groningen. Tegen dit door de Gedep. Staten voorgedragen concept-reglement zijn geene bedenkingen in de afdeelingen geopperd. Alleen worden eenige opmerkingen van onderscheidene leden in de eene of andere afdeeling op de verschillende artikelen medegedeeld. — Ter griffie, om te behandelen op morgen voormiddag.

2) Bij monde van den heer SCHILTHUIS, op het concept-reglement betreffende de zamenstelling, benoeming, werkkring en bezoldiging van eene commissie van landbouw in deze provincie. — Ook op dit reglement waren in de afdeelingen bij de algemeene beschouwingen geene aanmerkingen gemaakt, en werden op de artikelen de beschouwingen der verschillende afdeelingen medegedeeld. — Ter griffie, gelijk boven.

Bij monde van den heer R. de Sitter wordt gerapporteerd op de missive van den gemeenteraad van Veendam betreffende een subsidie voor eene wis- en zeevaartkundige school aldaar. De commissie moet hulde doen aan de beweegredenen, welke de gemeentebesturen van Veendam en Wildervank hebben aangedreven tot het streven naar het voorgestelde doel, om diergelijke inrigting tot stand te brengen. Zij verklaren voorstanders te zijn van diergelijke inrigtingen, waarbij de praktijk door de theorie en wetenschappelijke kunde wordt te hulp gekomen, doch tevens meenen zij daarbij niet uit het oog te moeten verliezen, of de provinciale fondsen het toelaten en in hoe verre deze toelaten daarvan te dien einde gebruik te maken.

Bij de aanvrage van eene subsidie voor zoodanige school te Veendam, neemt zij echter in aanmerking, dat te Groningen eene zeevaartkundige school bestaat, welke de ondervinding geleerd heeft, dat gepreferreerd wordt boven anderen bij het verkiezen van matrozen niet alleen, maar ook van stuurlieden. Het is vooral om deze reden dat de commissie vermeent, dat genoemde school minder dringend noodzakelijk geacht kan worden. Bovendien zijn bij het adres noch eenig reglement, noch eenig plan gevoegd, volgens welke deze school zoude ingerigt worden, terwijl men verder vermeent, dat er geene genoegzame inlichtingen gegeven zijn omtrent het financiële van die op te rigten wis- en zeevaartkundige school. Om deze redenen is de commissie van oordeel, dat geene subsidie uit de provinciale fondsen kan verleend worden, zoo lang de zaak niet zoo verre gekomen is, dat daarover een bepaald voorstel gedaan wordt, — en om aan genoemde gemeentebesturen te kennen te geven, dat zij zich, na meer omschrevene bepalingen vastgesteld te hebben, met dergelijk verzoek tot de vergadering kunnen wenden.

De heer v. Roijen geeft te kennen dat hij niet alleen wegens de gronden, door de commissie opgegeven, tegen het verleenen van de aangevraagde subsidie is, maar ook omdat de stad Groningen, de hoofdplaats der provincie, reeds eene hoog geroemde zeevaartkundige school bezit, en dewijl hij het niet wenschelijk acht, dat door de oprigting der school te Veendam, de krachten worden versnipperd; welke bijeengehouden meer krachtdadig kunnen werken.

De heer M. v. d. Tuuk is van een tegenovergesteld gevoelen, en bestrijdt eerst het gevoelen der commissie, als zoude het adres onvolledig zijn, en dan hetgeen door den heer v. Roijen en vervolgens nog door den heer Schilthuis was aangevoerd, over het meerder belang van eene zeevaartschool te Groningen, dan wel te Veendam. — Eindelijk ontwikkelt de heer Bl. ten Cate nog het nadeel voor de zeevaart van ons vaderland en onze provincie, die daaruit voortspruit, dat niet met alle krachten voor de ontwikkeling daarvan gezorgd worde, en dat niet of Groningen of Veendam, maar het vaderland, deze provincie groote behoefte heeft aan dergelijke inrigtingen. — Bij de stemming wordt het advies der commissie met 30 tegen 11 stemmen aangenomen.

(*Tegen*: de heeren *Modderman*, *v. Ittersum*, *Becheringh*, *Smid*, *Borst*, *Kuper*, *Meihuizen*, *Vos*, *M. v. d. Tuuk*, *Heeres* en *Aalfs*.)

Nog wordt rapport uitgebragt, bij monde van den heer van Roijen, op drie adressen van de gemeenten Aduard, Oldehove en Hoogkerk, betreffende de ontheffing dier gemeenten van het subsidiëren voor publiek aangelegde werken in het Westerkwartier. — Gecommitteerden verwijzen, ten aanzien hunner consideratiën, naar de gronden in hun rapport op een diergelijk adres van de gemeente Ezinghe ontwikkeld, en adviseren 1) de aanvragen van genoemde gemeenten te wijzen van de hand, en 2) aan elk dier gemeenten mededeeling te doen van hetgeen ten opzigte der gemeente Ezinghe door de vergadering zal worden besloten. — Ter griffie.

Thans wordt in behandeling genomen het rapport der commissie over het voorstel van Ged. Staten betreffende de overvaart over het Reitdiep en de verbinding van het Hunzingo- met het Westerkwartier.

De heer Dijkhuis vraagt het woord en wederlegt, punt voor punt, de bezwaren, door de commissie tegen die zaak aangevoerd. Hij komt, na ontwikkeling van een en ander, tot het volgende voorstel, het advijs der commissie te stellen als volgt: 1) om onder de gegevene omstandigheden het veer bij de Roode Haan niet *dadelijk* aan te koopen, maar de overvaart tot een punt van voortdurende zorg van Gedep. Staten te doen blijven; 2) aan adressanten kennis te geven, dat in hun verzoek *vooralsnog* niet kan worden getreden; 3) dat de adressen en inteekenlijsten zullen verzonden worden aan Ged. Staten, met opdragt, om deze zaak een onderwerp van opzettelijk onderzoek te maken, en daaromtrent zoo mogelijk in Julij 1852 eene voordragt aan de Staten te doen.

De heer Damsté, rapporteur der commissie, bestrijdt den vorigen spreker.

De heer Brongers kan zich geheel vereenigen met het gevoelen van den heer Dijkhuis, 't geen hij nog nader toelicht.

De heer W. de Sitter is tegen het aanleggen op kosten der provincie van dezen weg; vooral met het oog op den post van *f* 113,512,50, die reeds op de provinciale begrooting over 1852 voor provinciale wegen staat uitgetrokken. — Van dezelfde meening is ook de heer Trip.

De heeren Brongers, Dijkhuis, van Roijen en de Haan voeren nog het woord, de eersten tot bestrijding, de laatsten tot ondersteuning van het rapport der commissie. Nadat nog de voorzitter het woord had gevoerd tot relevering eener beschuldiging door een der sprekers gedaan, ten opzigte van het collegie van Gedeputeerde Staten en de ambtenaren van den waterstaat, wordt het rapport der commissie in rondvraag gebragt en met 34 tegen 7 stemmen aangenomen.

(Tegen: de heeren Modderman, v. Ittersum, Dijkhuis, Welt, Bindervoet, Groenman en Brongers.)

Hierdoor vervalt het amendement van den heer Dijkhuis.

Alsnu wordt in behandeling genomen de concept-instructie voor het Collegie van Gedeputeerde Staten.

Deze geheele concept-instructie wordt met 33 tegen 8 stemmen aangenomen, nadat op de zes artikelen afzonderlijk verschillende amendementen waren voorgesteld, die volgens art. 26 van het reglement van orde schriftelijk werden ter tafel gebragt.

De vergadering besloten hebbende, het concept-reglement op de waterbemalingen en de begrooting van enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven, aan de orde te stellen, zoodra de reeds aan de orde gestelde onderwerpen zijn afgehandeld, wordt de vergadering gesloten, om hare zitting te hervatten op morgen voormiddag te 11 uur.

Correspondentie.

In ons volgend nommer zal het uitvoerig *Iets over de Zonsverduistering op den 28sten Julij aanstaande*, worden opgenomen.

Kerknieuws.

Uit eene door den minister van justitie, voorloopig belast met het bestuur van het departement voor de zaken der Herv. Eeredienst enz., aangeboden nominatie tot vervulling van eene der predikantsplaatsen in de Herv. gemeente van Winterswijk, heeft Z. M. benoemd den heer *B. R. Aitton*, pred. te Bladel.

De weleerw. heer *A. A. F. Mounier*, predikant bij de Waalsche gemeente te 's Hertogenbosch, is beroepen tot predikant in Neêrlandsch Indië.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 17 Julij, kapit. *de Jonge* Margaretha, van Bayonne; den 18den *Zeilstra* Anna Maria Henrietta, van Suriname; *de Vries* de 5 Gezusters, van Bremen. — In het Vlie den 17 Julij, *Meijer* Margaretha, van Sunderland. — Te Dordrecht den 16 Julij, *Sprik* Grietina Hillechiena, van Riga. — Te Batavia den 30 April, *Kuiper* Anna, van Halifax; is den 14 Mei naar Tjilatjap verzeild; den 2 Mei *Gorter* Johanna Maria Christina, van Panaroekan; is den 20 Mei naar Amsterdam vertrokken. — Te Samarang den 8 Mei, *Trip* Libra, van Tagal. — Te Napels vóór den 4 Julij, *Kramer* Harmonia, van Amsterdam. — Te Bilbao den 8 Julij, *Smit* Gesina, van Rotterdam. — Te Porto den 4 Julij, *Ebeling* Maria, van Pernas; den 6den *Meijer* Wilhelmina, van Amsterdam. — Te North Shields 5 Julij, *de Boer* Vriendschap, van Amsterdam. — Te North Shields den 14 Julij, *van Deest* Hendrika, van Rotterdam. — Te Southampton den 12 Julij, *Sap* Margaretha Everarda, van Thisted. — Te Liverpool den 13 Julij, *Lohman* Roelfina, van Nantes. — Te Montrose den 11 Julij, *Legger* Gesina, van Hamburg. — Te Alloa den 7 Julij, *Gnodde* jonge Jan, van Bremen. — Te Hamburg den 14 Julij, *de Jonge* Catharina, van Harwich; den 15den *Dijkstra* Geertruida, van Amsterdam; den 17den *Olthoff* Abeldina, van Harwich. — Te Fredrikstad den 11 Julij, *Bronsjuffer* Ellegonda, van Nerva. — Te Fredrikstad 8 Julij, *Ugen* Anna Sibedina en *de Jonge* de 3 Gezusters, beide van Delfzijl. — Te Swinemunde den 11 Julij, *Eisse* Harmina en den 12den *Schuring* Annechiena, beide van Amsterdam. — Te Travemunde den 15 Julij, *Weiland* Zeilige, van New- [illegible] Elsina Jantina, van Liverpool; [illegible] den 15 Julij, *van Peer* Aukjen, van [illegible]. — Te Wismar den 10 Julij, *de Vreede* Prudentia, van Lubeck. — Te Dantzig den 11 Julij, *van Dijk* Agatha, van Groningen; *de Vries* Hoop op Welvaart, van Harburg; den 12den *Schaaf* Johanna Jacoba en *Meijer* Wubbina Catharina, beide van Hamburg; den 13den *Valk* Alberdina Gesina, van Lubeck. — Te Stockholm den 8 Julij, *Siccama* Eeltje, van de Noordzee; den 11den *Strootman* Sijbrand Jan, van Livorno. — Te Bolderaa den 10 Julij, *Brouwer* Lumina, van Schiedam; *Kars* Annette Fossina, van Dordrecht; *Pronk* Gezina Jantina, van Schiedam. — Te Wolgast den 12 Julij, *de Vries* vr. Ida, van Bremen n. Stettin. — Te Memel den 11 Julij, *de Grooth* de 8 Gezusters, van Harlingen; den 12den *Riensema* Goede Verwachting, van Rendsburg.

Binnengekomen te Marseille den 14 Julij, kapit. *Boer* Verwachting, van Alkmaar. — Te Deal den 17 Julij, *de Groot* Jacoba, van Amsterdam n. Suriname. — Te Cardiff den 17 Julij, *Reinders* Jacoba Gesina, van Dundalk. — Te Bolderaa den 10 Julij, *Kraan* Annette Fossina, van Dordrecht; den 12den *Bakker* Margaretha Agnes, van Hamburg.

In lading te Stockholm den 10 Julij, kapit. *Borgman* Cornelius Dasse Viëtor, naar Riga. — Te Londen den 15 Julij, *Leuning* Margaretha Alida en *Scholtens* Regina Hillegina, beide naar Rotterdam.

Zeilklaar te Londen den 15 Julij, kapit. *Nieboer* vr. Margaretha, naar Koningsbergen.

Vertrokken van Amsterdam den 15 Julij, kapit. *Sissing* Harmina Catharina, naar Triest; *Kroon* vr. Wicherdina, naar Petersburg; *Flik* Geerdina Beerta, naar Riga; *Schuring* Egberdina Anna, op avontuur; den 16den *Waterborg* Henderkina, naar Rostock; den 17den *Schaap* Bernhard en Elise, naar Hull; den 18den *Warner* Tjaardina Fennegina, naar Leith; *Bolmeijer* de 2 Gebroeders, naar Emden; den 19den *Zegers* Catharina, naar Jersey; *Brouwer* Agina Undina, naar Dantzig; *Hazewinkel* Onderneming, op avontuur. — Van Texel den 17 Julij, *Reinders* Hendrik Wester en *Zeilstra* Goede Verwachting, beide naar Batavia via Liverpool; *Zijlstra* China, naar New-York; *Stratingh* Jantina, naar Venetiën; *Jonker* Zwanette, naar Genua; *Homveld* Geertruida, naar Livorno; *van Aken* Hendrika Dorentea, naar Rochefort; *Doewes* Geerdina, naar Leith; *Zoutman* Geertruida, naar Leith; *Prange* Rabenhaupt, naar Newcastle; *Wilkens* Alberdina, op avontuur. — Van Helvoet den 18 Julij, *Kiers Kok* de Hoop, naar Archangel; *Boon* Annechiena, naar Petersburg; *Tap* Beerta, *Buining* Magdalena, *de Jong* Frouwina Elisabeth, *Heeres* Susanna, *Smit* Engelina, *Brouwer* Engelina en *de Boer* Arjen Brouwer, alle 7 op avontuur. — Van Brielle den 17 Julij, *Stuitvoet* Annechiena Harmina, naar Bergen; den 18den *Wolthekker* Sophia Klasina, naar Nessen Gennie; *de Boer* Maria, *Kramer* Viatka en *Vos* Anna Luitzia, alle drie op avontuur. — Van Maassluis den 17 Julij, *Peper* Fennechina, naar Bristol; den 18den *Schuur* jonkvr. Elisabeth, naar Bergen; *Mooi* Hillechiena Catharina, op avontuur. — Van Vlissingen den 17 Julij, *Lodewijks* Alberdina, naar Stettin; den 18den *Lukkien* Herstelling, naar Koningsbergen. — Van Batavia den 26 April, *de Boer* Henrica, naar Amsterdam. — Van Bremerhaven den 13 Julij, *Hazekamp* Vriendschap, naar Stettin; den 15den *Drent* Tjapke Schuringa en *Oosterhuis* vr. Janna, beide n. Dantzig. Van Hamburg den 17 Julij, *Hansen* Johanna, naar Memel. — Van Bolderaa den 8 Julij, *de Groot* Lucas Wildervank en den 9den *de Ruiter* Vriendschap, beide naar Elseneur. — Van Kroonstad den 2 Julij, *Kolk* jonge Boll, den 9den *Brouwer* Harmina en *Klasen* Elisabeth, alle drie naar Elseneur. — Van Koppenhage den 15 Julij, *Schaap* jonge Klaas, naar de Oostzee. — Van Dantzig den 14 Julij, *Pronk* Gezina Pronk, naar Zwolle; *de Haan* Agneta Juliana, naar Dunbar. — Van Swinemunde den 13 Julij, *Wolkammer* Eenige Broeder, naar Hoekzijl; den 14den *Rozema* Annechiena, naar Amsterdam. — Van Warnemunde den 16 Julij, *de Vries* Anna Sophia, naar Londen.

Vertrokken van Brielle den 19 Julij, kapit. *de Weerd* de Flecken Jouwer, op avontuur. — Van Ostende den 16 Julij, *Schuur* Aaltje Pronk, naar de Oostzee.

Thisted, 10 Julij. Het schip *Margaretha*, kapit. Scholtens, van Dantzig naar Londen, is gisteren bij Wangsaa gestrand en zal weg zijn, doch het volk gered. — Volgens berigt van den 13den, waren er circa 1000 tonnen van de lading tarwe, min of meer beschadigd, geborgen, terwijl men hoopte ook het overige te bergen.

De Nederlandsche tjalk *Geertruida Lammegina*, kapit. Hoetjer, van Harwich naar Hamburg met cementsteen, is in den avond van den 15 Julij in de Noordzee gezonken; het volk heeft zich, zonder iets te hebben kunnen bergen, gered en is op Terschelling aangekomen.

Harlingen, 19 Julij. Binnengekomen den 13den kapit. *Helmers* Stad en Lande, van Memel; *Duintjer* Friso, van Newcastle; den 16den *Dijk* Goede Vrienden, van het Nieuwe Diep; den 18den *Prins* Heike Prins, van Petersburg. — Vertrokken den 16den *Plukker* Hendrik, naar Noorwegen; den 17den *Voogd* Vriendschap, naar Engeland; *Oldenburger* Gerritje Koumans, naar Schotland; *Lukje* Margaretha Wilhelmina, naar Noorwegen; *Scherpbier* Albertina, naar de Oostzee; den 18den *de Grooth* Arendina, *Smit* Anna Elisabeth en *Bart* Hendrika Jantina, alle drie naar Noorwegen; *de Boer* Johannes, naar de Oostzee; den 19den *Kuiper* Engelina, naar Noorwegen.

Zoutkamp, 20 Julij. Vertrokken den 18den *Pekelder* Jacobus Johannes en *Jager* Zwaantje Elizabeth, beide naar Londen; *Bekkering* Magrita en *van Laten* Annegina, beide naar Harwich; den 19den *de Weerd* Vice Admiraal Lucas, naar Batavia; *de Groot* Jacoba Johanna, naar Fredrikstad; *Boomgaard* Antje Witeenborg, naar Archangel; *Goosens* Geertruida, *Schummelketel* Johanna Maria en *Potjer* Dankbaarheid, alle drie op avontuur. — Zeilklaar, *Stuitje* Catharina Lutgarda, naar Londen; *Schut* Jacob Sijnes, naar Bristol; *Hangelbroek* Eendragt, naar Noorwegen; *Knooihuizen* Annechiena Bouwina en *de Boer* Lamina, beide op avontuur.

Delfzijl, 21 Julij. Binnengekomen den 15den kapit. *Keun* de 3 Gezusters, van Riga; *Molenkamp* vr. Aaltje, van Leer; den 18den *Geltes* de 3 Gezusters, van Bremen; den 19den *Dijkstra* de 3 Gezusters, van Laurvich; *Kramer* de Hoop, van Halte. — Vertrokken den 18den *Huisman* Aurora, naar Bremen; *Kort* Petronella, naar Halte; den 19den *van Wijk* Catharina Elizabeth, naar de Oostzee; *de Jonge* Engelina Jantina en *Pijbus* de Trouw, beide naar Frederikstad; *de Groot* Gezina, naar Laurvich; *Stuitje* de jonge Maria, naar Emden; den 20sten *Berentsen* Faedersminde, naar de Oostzee; *Puister* vr. Maria, op avontuur.

Termunterzijl, 21 Julij. Binnengekomen den 16den kapit. *Pasman* vr. Elisabeth, *Hagedoorn* de 4 Gebroeders en *Meiners* vr. Janna, alle drie van Leer; den 17den *Burman* Ida, van Oldenburg. — Vertrokken den 13den *Kraan* Vriendschap, den 14den *Brouwer* Harmina en den 15den *Kliphuis* juffer Grietje, alle drie naar Noorwegen; *Wiards* Antina, naar Norderneij; den 17den *Mulder* Sophia, naar Emden; den 17den *Bakker* Jantje, naar Norden; den 20sten *Deters* vr. Margretha, naar Greetzijl.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

13 Julij. Doekes, Alida Giezen (Veendam), v. Amsterdam n. Dantzig.
Oldenburger, Alida (Pekela), v. Koningsbergen n. Londen.
Tanij, Gezina Jantina (Delfzijl), v. Dantzig n. Delfzijl.
14 —— Sprik, Alida (Winschoten), v. Dantzig n. Londen.
Ellens, Lammechina (Groningen), v. Memel n. Lijn.
Boswijk, Ceres (Pekela), v. Dantzig n. Londen.
Kars, Klasiena (Veendam), v. Dantzig n. Londen.
de Boer, Concordia (Harlingen), v. Memel n. Harlingen.
v. Duinen, Alkanna Elizabeth (Veend.), v. Libau n. de Maas.
Elfts, Udonia (Delfzijl), v. Dantzig n. Bordeaux.
15 —— de Boer, Margaretha (Pekela), v. Libau n. de Maas.
Dekker, Alida (Veendam), v. Newcastle n. Koppenhagen.
Douwes, Jeldina Margretha (Veendam), v. Londen n. Kopp.
Groenewold, Afiena Jonker (Pekela), v. Dantzig n. Londen.

De Wind den 13den Julij W.N.W., Z., N.; den 14den Z.Z.W., Z.O.; den 15den Z.Z.O, W.

Elzeneur, 15 Julij 1851.

214de STAATSLOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

8ste Lijst. No. 9494 een prijs van *f* 1000.

UITTREKSEL uit het *REGISTER van de BROODZETTING voor de Stad Groningen.*

Maandag, 21 Julij 1851.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Groningen* hebben de prijzen van het **BROOD** heden gezet als volgt:

Het grof Roggebrood	van 4 Ponden	36 Cts.,	per ℔	09 Cts.
De Grofweiten Bol	„ 5 Oncen	11⁵ Cts.,	„ „	23 Cts.
De Fransche Bol	„ 3 Oncen	12⁵ Cts.,	„ „	42 Cts.
De Regelwegge	„ 3 Oncen	11⁵ Cts.,	„ „	38 Cts.
De Hollandsche of Tarwebol	„ 3 Oncen	10⁵ Cts.,	„ „	35 Cts.

Voor eensluidend Uittreksel,

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:

Hora Siccama.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN ENZ.

GRONINGEN, 18 *Julij.*

TARWE.		Zw. Zand	65 ℔ *f* 5,20	Bl. Voer	38 ℔ *f* 2,75
Oude Bak	70 ℔ *f* 7,25	Veen	64 » » 4,80	»	40 » » 2,90
Jarige »	» »	»	» »	Zw. Voer	36 » » 2,40
N. Oml.	68 » » 6,30	N. GERST.		»	38 » » 2,55
» »	70 » » 6,70	Winter	52 » *f* 3,60	»	40 » » 2,65
» Oud.	68 » » 6,00	»	54 ℔ » 3,80	BOONEN.	
» »	70 » » 6,40	»	56 » » 4,10	Paardeb.	*f* 5 *f* 5,40
» »	72 » » 6,80	Zomer	» »	ZADEN, ENZ.	
ROGGE.		»	» »	Gr. Gort p. m.	*f* 6,75 *f* 7,10
N. Inlands.	62 ℔ *f* 4,40				
» »	64 » » 4,80	Knobbe	60 » » 4,30	Par. 100 N. ℔	*f* 9,50 *f* 14
» »	66 » » 5,20	»	62 » » 4,60		
O. »	» »	N. HAVER.		Kools.	*f* 8,50 *f* 9,25
» »	» »	Dikke	40 ℔ *f* 2,70	Aveelz.	*f* 8 *f* 9,15
N. BOEKWEIT.		»	42 » » 2,85	G. Mosterdz.	
Gr. Zand	℔ *f*	»	44 » » 3,00	Raapol. p. v.	*f* 31
	61 » » 5,25	»	46 » » 3,15	Prijs der Boter:	
	66 » » 5,55	»	48 » » 3,30	1ste soort	Ton *f* 22 *f* 23
		Bl. Voer	36 » » 2,60	2de »	Ton 21

Tarwe was goed prijshoudende. — Rogge als voren met weinig handel. — Boekweit tot verlaagde prijzen aangeboden, doch is weinig in gepasseerd. — Gerst zonder verandering. — Haver te vergeefs lager aangeboden. — Boonen prijshoudende. — Gort met weinig handel. — Van Aveelzaad was er ongeveer 20 lasten ter veil, algemeen niet droog, hetzelve ging tot verlaagde prijzen slepende van de hand.

ROTTERDAM, 17 *Julij.* Tarwe: 162, 164 ℔ Hooglandsche Kleefsche *f* 268, *f* 275; 160 ℔ Kleefsche *f* 258. — Rogge: 147 ℔ Fransche *f* 180; 143 ℔ Archangel *f* 158.

AMSTERDAM, 18 *Julij.* Tarwe aan cons.: 129, 130 ℔ Pools. *f* 286, *f* 292; 134 ℔ Hooglandsche Kleefs. *f* 270. — Rogge ter speculatie iets lager afgegeven: 115, 117 ℔ gedr. *f* 145, *f* 149 bij partijen; 121, 122 ℔ Pruiss. *f* 165, *f* 167 bij groote partij met de regten minder in entrepot. — Gerst zonder handel.

Koolzaad onveranderd: Kromhorn 53 p. vl.; Gron. Zomerzaad 37 p. vl.; nieuw Betuwsch Aveelzaad *f* 10,25 per mud; op 9 vat in Sept. en Oct. 56 p. vl.; April 58 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering niet williger: op 6/w. *f* 33; vlieg. *f* 32; Sept. *f* 32,25; Oct. *f* 32,50; Nov. *f* 32,75; Dec. *f* 33 a *f* 32,75 a *f* 33; Mei *f* 34. — Lijnolie op 5/w. *f* 34,25; vlieg. *f* 33,25. — Hennepolie op 6/w *f* 36,25; vlieg. *f* 35,25.

LONDEN, 16 *Julij.* Inl. en vreemde Tarwe vertoonden heden geene verandering in de prijzen; de handel was onbeduidend. Gerst goed gevraagd tot vorige prijzen. Van Haver blijft de toevoer ruim en de notering van Maandag heeft zich met moeite gesouteneerd. Boonen en Erwten waren iets lager verkrijgbaar.

LONDEN, 18 *Julij.* Van inl. Tarwe was heden zeer weinig ter markt; de prijzen bleven onveranderd. Vreemde ging bij kleine hoeveelheden tot vorige prijzen van de hand. Gerst onveranderd. Voor Haver werd 6 p. meer bedongen. Boonen en Erwten hielden zich op de vorige prijzen.

Van den 18*den.* Vreemde Boter was heden goed gevraagd en bedong hoogere prijzen; beste Vriessche 82 à 84 sh., bijsoort 74 à 76 sh., 2de soort 62 à 64 sh.; beste Kamper en Zwolsche 76 à 78 sh.; Bosch 50 à 52 sh.; Groninger 58 à 62 sh.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 19 *Julij.*

Nederl., Werk. Schuld 2½ pCt. 58⅝, 58¾, 58⅞; Dito Certific. 3 pCt. 69¼, 69⅜, 69⅝; Dito Dito 4 pCt. 90¼, 90$\frac{1}{16}$, 90$\frac{11}{16}$; O. I Leening 4 pCt. 89½; Amortisatie Syndicaat 3½ pCt. 89¾, 89⅞; Handelmaatschappij 107¾, 108. — Belgie, 2½ pCt. 48½; Dito bij *Rothschild* 2½ pCt. 48⅞. — Frankrijk, Oblig. 3 pCt. 53½, 53$\frac{9}{16}$, 53$\frac{9}{16}$. — Spanje, L. bij *Ardoins* v. 85 £ 5 pCt. 15¾, 15⅞, 15$\frac{13}{16}$; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. 15$\frac{13}{16}$, 15$\frac{15}{16}$, 15$\frac{15}{16}$; Dito bij Dito Onb. Stukken 5 pCt. 15⅞, 15$\frac{13}{16}$; Dito 3 pCt. 40½; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. 36⅝; Coup. Ardoins 8$\frac{3}{16}$, 8$\frac{7}{16}$; Passive 6$\frac{3}{16}$, 6¼; Fransche Uitgest. 6$\frac{3}{16}$, 6¼. — Portugal, te Londen 5 pCt. 34$\frac{15}{16}$; Dito Dito 4 pCt. 34$\frac{9}{16}$. — Rusland, Oblig. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 106¾, 107; Certificaten 4½ pCt. 98$\frac{15}{16}$; Dito bij *Hope* 4 pCt. 89½; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 89⅛; Dito bij idem, 5de Serie, 4 pCt. 88$\frac{15}{16}$. — Polen, Certific. 4 pCt. 79⅜, 79¼, 79½. — Oostenrijk, Metalliek 5 pCt. 78⅝, 78¾; Dito Nieuwe 2½ pCt. 40⅞, 40$\frac{15}{16}$; Dito Nieuwe 5 pCt. 82⅝, 83, 82¾; Denem. 5 pCt. 101; Mexik. 3 pCt. 30$\frac{5}{16}$, ½, $\frac{5}{16}$; Gren. 1¾ pCt. 16¼.

In onze binnenl. fondsen was heden de stemming wederom iets aangenamer bij eenige affaire in 4 pCts. en Integralen.

Van vreemde effekten waren alle soorten van Spaansche op nieuw tot verminderde prijzen aangeboden.

Oostenrijksche hebben zich op hun verhoogd standpunt van gisteren niet kunnen souteneren, ten gevolge van de hooger afkomende koersen der wissels van Weenen.

Ook Mexik. werden tot verlaagde prijzen afgegeven.

Overigens leverde de markt niets belangrijks op.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolongatie 2½, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 58¾; Ard. a 510 £ 15$\frac{15}{16}$; Binnenl. 3 pCts. 36⅝; Metall. 5 pCt. 78¾; Dito 2½ pCt. 40⅞.

AMSTERDAM, 20 *Julij.* Effekten-Societeit, te 4½ uur.

Ardoins a 510 £ 15⅞, $\frac{13}{16}$, ⅞. Dito Coup. 8⅜, [illegible]. Binnenl. 3 pCt. 36⅝, $\frac{9}{16}$. Fransche Oblig. 3 pCts. 53½, $\frac{9}{16}$, ½. Nieuwe Metalliek 5 pCts. 82, ¼, ⅜.

In Spaansche, Fransche en Nieuwe 5 pCts. Metall. vertoonde heden, tot verlaagde koersen, de handel nog al eenige levendigheid.

GOUDEN EN ZILVEREN SPECIEN.

Amsterdam, 18 *Julij.*

10 Guldenstukk.	*f* 9.70 à 9.75		Piasters	*f* 2.55 à 2.60
Nieuwe Dukaten.	„ „		St. van 5 fr.	„ 2.34 „ 2.37
Ger. Dito	„ 5.60 „ 5.70		Brab. Kroonen	„ 2.65 „ 2.70
Guinjes	„ „		Fransche Dito	„ 2.70 „ 2.75
Eng. Souv.	„ 11.85 „ 11,95		Pruiss. Thaler	„ 1.75 „ 1.78
Pistolen	„ 9,55 „ 9.65		Baren Goud en Specien à *f* 1442.60 p. Ned. pond fijn:	11 à 11½ pCt.
Louis d'or	„ 10.90 „ 11.00			
St. van 20 fr.	„ 9.50 „ 9.60			
Napoleon d'or.	„ „		Zilv. v. 1000 tot 300	*f* 104.50 a 105

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

P. A. SIKKAMA, van *Uithuizermeeden*, met **G. D. MULDER**, van *Zandeweer*.

Zandeweer, 17 Julij 1851.

Eenige kennisgeving.

*** Zuidbroek, 15 Julij 1851. Heden beviel van eenen ZOON Ida Mellema, Echtgenoot van

G. MUNKHOST.

*** Lippenhuizen, 16 Julij 1851. Bevallen van eenen *ZOON* F. NIEMEIJER—BOER.

*** Op den 8sten Mei beviel mijne geliefde Echtgenoot Annegien Bendix van eenen ZOON.

Door buitengewone omstandigheden is deze kennisgeving niet eerder geschied.

Schiedam, 16 Julij 1851.

K. H. SIERSEMA.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON R. Siemeling, Echtgenoot van

T. REIJENGA, *Fabrikant in Blanke en Verlakte Tin- en Blikgoederen.*

Groningen, 20 Julij 1851.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen *ZOON* Vrouwe G. A. P. GOCKINGA—WOLTERS.

Groningen, 21 Julij 1851.

*** Heden namiddag te vijf uur ontsliep, na eene langdurige ziekte, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot VOSSINA ADRIANA ROMEIN. Zij mogt slechts den ouderdom bereiken van vijfentwintig jaren. Vier jaren leefde ik met haar in eenen gelukkigen echt, waaruit zij mij twee Kinderen naliet, die nog geen besef hebben van hetgeen zij in hunne hen teederliefhebbende Moeder hebben verloren.

A. SANNES, *M. D.*

Wildervank, 17 Julij 1851.

*** Heden overleed, na eene korte doch hevige ongesteldheid, in den ouderdom van 41 jaren, Vrouwe JACQUELINE WILHELMINE VAN IDDEKINGE, geboren Baronesse VAN DER DUSSEN.

WINSUM, 15 Julij 1851.

Familie en Bekenden gelieven deze *algemeene* tevens voor *bijzondere* kennisgeving aan te nemen.

SCHULDEISCHERS of SCHULDENAREN van wijlen **GEERT PIETERS SPITHORST**, laatstelijk gewoond hebbende te *ENUM*, worden verzocht hunne VORDERING op te geven, of hunne SCHULDEN te betalen aan en ten Kantore van den Notaris WENNIGER, te *Loppersum*, in de maand JULIJ 1851.

WAARSCHUWING

om niets te KREDITEREN, ONDERHANDELINGEN te doen of GELDEN te betalen, van welken aard ook, aan mijnen Zoon **RENKO MEIJER**; zullende zoodanig iets door mij volstrekt niet goedgedaan worden.

GRONINGEN, 21 Julij 1851.

C. L. MEIJER,
Boekdrukkerij in de Kijk-in-'t Jatstr.

*** Het PLAATSELIJK BESTUUR der Gemeente *Uithuizen* berigt bij deze aan hen, die op de **Zomerkermis** alhier dit jaar wenschen te **staan** op de publieke aan te wijzen **Marktplaatsen**, dat de LOTING omtrent de plaatsen voor KRAMEN, STALLEN, TENTEN ENZ., op MAANDAG den 28sten, des morgens te 11 uur, in het GEMEENTEHUIS zal geschieden; dat er vóór dien dag geene mogen worden opgezet, en allen vóór de opzetting van een Permissie-Biljet moeten zijn voorzien; en des VRIJDAGS daaraanvolgende vóór 12 uur des middags weder moeten zijn afgebroken, bij poene van de boete, volgens het Reglement of Keur daarop bepaald.

Namens het Plaatselijk Bestuur voornd.:
D. NANNINGA.

RIJN- EN IJSSEL-STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ.
DIENSTREGELING.

Tusschen *AMSTERDAM* en *GRONINGEN*, **dagelijks**, behalve Zaturdags, over *KAMPEN*, *ZWOLLE*, *MEPPEL* en *ASSEN*, en in dadelijke aansluiting met de **DILIGENCE** der Maatschappij tusschen *ASSEN*, *WILDERVANK* en *VEENDAM*.

Vertrek van *AMSTERDAM* 's morg te 7 uur; aankomst te *GRONINGEN* 's avonds circa te 11 uur.

Vertrek van *GRONINGEN* 's avonds te 10½ uur en aankomst te *AMSTERDAM* 's namiddags circa te **3½ uur.**

Corresponderende te *AMSTERDAM* op de Spoortreinen naar *HAARLEM*, *LEIDEN*, *'s GRAVENHAGE*, *ROTTERDAM*, *UTRECHT* en *ARNHEM* en de STOOMBOOTEN op *ZAANDAM*, *ALKMAAR* en het *NIEUWEDIEP*.

BERIGT AAN DEN HANDEL,

dat de ondergeteekenden door den Heer A. G. ROBINSON, voor de ***PETERSBURGER STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ*** zijn benoemd als **MEDE-AGENTEN** met de Heeren **VAN OPPEN'S ZONEN** alhier, voor derzelver STOOM- of SCHROEFBOOTEN, varende van hier op *Londen* **elken Zaturdag morgen**, en terug naar hier **iederen Woensdag morgen. DE LION**, kapt. JOHN MANNING, vertrekt **Zaturdag den 26sten Julij**, en heeft goede inrigting tot vervoer van Passagiers.

Ter verzending van GOEDEREN of VEE verzoeke men zich te adresseren aan de ondergeteekenden of opgenoemde Agenten.

HARLINGEN, 19 Julij 1851.

J. & S. WIARDA.

Mr. **E. VAN EERDE**, Notaris te *Groningen*, gedenkt, op DONDERDAG den 24sten Julij 1851, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, te *Groningen*, publiek te verkoopen:

Eene **KOOPMANS BEHUIZING**, staande ten westen in de Oude Kijk-in-'t Jatstraat, te *Groningen*, om den hoek van den Achter-den-Muur, geteekend D 109 V, voor I 205; wordende door J. TICHELAAR bewoond. — Om op den 1sten September of 1sten November, ter keuze van den Kooper, te aanvaarden.

Hierover kan *f* 1800, naar 4½%, blijven uitstaan.

Te bezien op den dag van Verkoop, des voormiddags van 10 tot 12 en des namiddags van 2 tot 4 uur.

Mr. E. VAN EERDE,
Notaris.

Donderdag den 24sten Julij

1851, des namiddags te 2 uur, zullen, voor de Behuizing van den Timmerman WESTENBORG, in de Zwanenstraat alhier, **wegens vertrek naar elders**, publiek worden verkocht: eenige moderne, zoo goed als nieuwe **MAHONIEHOUTEN en ANDERE MEUBELEN**, bestaande o. a. in eene LINNENKAST, COMMODE, RONDE-, KOLOM- en andere TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, PORSELEIN en AARDEWERK, best BEDDEGOED, KOOKKAGCHEL, KEUKENGEREEDSCHAPPEN, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt: alles toebehoorende aan den Heer P. J. DE WOLFF. — Te bezien daags bevorens, des namiddags van 2—5 uur.

Mr. W. LAMAN TRIP, *Notaris.*

*** Mr. **J. J. DE SITTER**, Notaris te *Groningen*, gedenkt, op DONDERDAG den 31sten Julij 1851, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein TEN HAVE, aan de Groote Markt, te *Groningen*, publiek te verkoopen:

Den **EIGENDOM** van een **AANDEEL** in eene *Boerenplaats*, gelegen te *Beerta*, in het geheel groot 35 B., 94 R en 60 E. *Land*, bij de Wedw. KLAAS HARBERTS REININK onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Martini verschijnende, huur van *f* 378—32½ voor dit aandeel. Te aanvaarden dadelijk na den toeslag.

Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zal, op ZATURDAG den 16den Augustus 1851, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt te *Groningen*, aldaar, publiek worden verkocht:

Het **BUITENGOED** genoemd ***RUSTLUST***, zeer aangenaam gelegen, op ruim een half uur van de Stad *Groningen*, aan den Achterweg, achter *Helpman*, onder de Gemeente *Haren*, met goed betimmerde, goed onderhoudene en welingerigte HEEREN BEHUIZING, waarin vijf Kamers en eene Kenken, fraaijen KOEPEL, ruime SCHUUR met WASCHHUIS, DRUIVENKAST, fraai aangelegden BLOEMTUIN, MOESTUINEN, exquise VRUCHTBOOMEN, BOSCHJE, ENZ; in eigendom toebehoorende aan den Hoog Welgeboren Heer Jhr. Mr. J. J. A. QUINTUS. Te aanvaarden op den 1sten Maart 1852; te bezien op WOENSDAG, DONDERDAG en VRIJDAG den 13den, 14den en 15den Augustus e.k., des namiddags van 3 tot 8 uur, op een BEWIJS VAN TOEGANG, door den ondergeteekenden Notaris afgegeven en ten zijnen Kantore verkrijgbaar.

J. H. GEERTSEMA, C.z.,
Advokaat en Notaris.

HOUTVEILING.

Op ZATURDAG den 26sten Julij 1851, des voormiddags te 10 uur, ten Huize van de Weduwe KOOPS, te *Zuidbroek*, zal, onder werkelijke HOUTKOOPERS, in publieke Veiling, zoo mogelijk voetstoots, worden verkocht:

Eene lading **NOORDSCHE HOUTWAREN**, te *Zuidbroek* in kavelingen liggende.

Mr. J. C. VAN SLOOTEN,
Notaris.

*** Mr. **R. FEITH**, Notaris te *Zuidbroek*, zal, op WOENSDAG den 23sten Julij eerstk., des namiddags te één uur, publiek verkoopen: eene uitmuntende Lading **BALK- en KANTHOUT**, zeer geschikt voor SCHEEPSTIMMERLIEDEN en STELMAKERS, liggende op de gewone Losplaats te *Zuidbroek*.

PUBLIEKE VERKOOPING
in het Gebouw der Latijnsche School, in het *Stads Bosch* te *Assen*,

van TAFELS, STOELEN, een aantal LEDEKANTEN voor één persoon, CHIFFONNIÈRES, TAFELLAKENS, KASTEN, VLOERKLEEDEN, KARPETTEN, KAGCHELS, groote en kleinere SPIEGELS, PRENTEN in Lijsten en Glazen, PAARDENHAREN MATRASSEN, KUSSENS, DEKENS, AARDE- en GLASWERK en verder HUISRAAD;

Welke zal gehouden worden op DINGSDAG en WOENSDAG den 29sten en 30sten Julij 1851, telkens des voormiddags te tien uur te beginnen.

De Goederen zullen kunnen worden bezien op MAANDAG te voren, den 28sten Julij 1851, van des voormiddags 10 tot des namiddags 3 uur.

H. H. VAN LIER.

UIT DE HAND
tot aan den 1sten Augustus 1851,

wordt **TE KOOP** aangeboden: het op drie uren afstands langs den Grindweg van de Stad *Groningen* aan het Dorp *Middelstum* zeer aangenaam gelegen **BUITENGOED**, genoemd HET HUIS ***EWSUM***, met zeer ruime, hecht betimmerde en goed onderhouden **HEEREN BEHUIZING**, hebbende groote VESTIBULE met WIT MARMER bevloerd, eene spatieuse ANTIEKE ZAAL, verschillende moderne VERTREKKEN, sterken TOREN met KOEPEL en OMGANG, STALLING voor PAARDEN en KOEIJEN, KOETSHUIS, KNECHTEN- en TUINMANSWONING, met deszelfs HOVEN, SINGELS, PLANTAGIËN, APPELHOF en den VOLLEN EIGENDOM van het rondsom hetzelve gelegen kostelijk *Groenland*, alles te zamen 19 Bunders groot, met ALLE REGTEN van JAGT, VISSCHERIJ, SCHEPPERIJ, COLLATIËN, GESTOELTEN in de KERKEN, ENZ., ENZ.; om op den 1sten November eerstkomende te aanvaarden. Gedurende de maand Julij zullen deze Goederen bezigtigd kunnen worden des Woensdags en Donderdags van elke week, telkens van af des namiddags van 2 tot 8 uur, mits *alléén* op een BEWIJS VAN TOEGANG, door den ondergeteekenden Notaris afgegeven en telkens Zaturdag ten zijnen Kantore verkrijgbaar, waar Gadingmakenden verzocht worden, zich in *Persoon* of met *vrachtvrije Brieven* te vervoegen.

Mr. A. J. VAN ROIJEN,
Advokaat en Notaris te Onderdendam.

UIT DE HAND TE KOOP:

eene neringrijke **BROOD- en KOEKBAKKERIJ** met **TUIN** en **ARBEIDERSWONING**, staande en gelegen te *Stads-Kanaal*, gemeente *Wildervank*. Te bevragen bij den Eigenaar aldaar, H. TROX.

ZONNEGLAZEN.

Om de **Zonsverduistering** geregeld waar te nemen, zijn te bekomen bij G. K. DE JONGE, in de Oude Ebbingestraat, te *Groningen*, drie Glazen, voor het sterkste Zonlicht voldoende, in Kasjes, voor 25 en twee voor 20 cents; drie losse Glazen voor 10 en twee 7½ cent.

BLAAUW- EN MANUFAKTUURVERWERIJ
van de Wedw. R. van der VEEN, te *HARLINGEN*.

Bovengenoemde FIRMA betuigt haren dank voor den meer dan verwachten bijval, welke hare Inrigting te dezer Stede mogt te beurt vallen, en zal het haar aansporen om niets onbeproefd te laten dien bijval door soliede behandeling, netheid in de uitvoering der haar opgedragen Commissiën, echtheid in Kleuren en fraaije Appretuur duurzaam te vestigen. — Beveelt zich derhalve op nieuw, zoowel aan PARTIKULIEREN, als aan FABRIKANTEN, GROSSIERS en WINKELIERS, welke laatsten met veel voordeel hunne **INCOURANTE STOFFEN** kunnen doen **Herverwen en Appreteren**, zonder beschadiging of de deugd der Stoffen te verminderen; een en ander tot prijzen, welke alle concurrentie kunnen dulden.

Aan onderstaande Adressen worden **alle Bestellingen** aangenomen, verzonden en *franko* terug bezorgd, als voor:

Groningen en *Ommelanden* alléén bij den Hr. J. H. DE GROOT;
Leeuwarden bij den Heer F. A. POSTHUMA, hoek aan *Sneek* bij den Heer J. REPKO; ('t Hof;
Enkhuizen bij den Heer PANNEBAKKER & Co.;
Medemblik bij den Heer A. LANGEREIS;
Hoorn bij den Heer U. POLMAN;
Alkmaar bij den Heer J. BANNING;
Helder en Nieuwe Diep bij den Heer D. DE LANGE;
Zaandam en *Omstreken* bij den Heer A. FRANKEN, te (*Koog aan de Zaan*;
Amsterdam en *Haarlem* bij den Heer J. H. DOUDRICH, Spiegelgracht, no. 26, te *Amsterdam*;
's Hage en *Leiden* bij den Heer A. V. D. SPRONG, Korte (Pooten, te *'s Hage*;
Delft bij den Heer J. F. WAGNER;
Rotterdam en *Dordrecht* bij den Heer H. LEENHEER, (Lombardstraat, over de Stads Vleeschhal, te *Rotterdam*;
Zierikzee en *Middelburg* bij den Heer H. HARDEMAN, (te *Zierikzee*;
Kampen en *Zwolle* bij den Heer J. G. REPELIUS, te *Kampen*; voor de Provincie *Gelderland* bij den Heer W. MEURS, te *Zutphen*; bij welke Heeren alle Informatiën en inzage der Prijscouranten te verkrijgen zijn.

GLASBLAZERIJ EN SLIJPERIJ
van **J. C. A. THÖNE**, te ***Nieuw Buinen*** (*Drenthe*).

Ik ondergeteekende berigt, onder aanbeveling en belofte van civiele behandeling, mijne geëerde Begunstigers, dat mijne sedert jaren gevestigde **GLASFABRIJK** te *Nieuw Buinen*, provincie *Drenthe*, aanmerkelijk is uitgebreid, zoo door bijvoeging eener **GLASSLIJPERIJ**, als dat er thans te bekomen zijn en gefabriceerd worden, buiten **WIJNFLESSCHEN, ZWART, GROEN** en **WIT MEDICIJNGLAS**, allerhande soorten van **WIJN-** en **JENEVERROEMERS** en andere **DRINKGLAZEN**, tegen de beste Buitenlandsche kunnende wedijveren, zoo niet overtreffende; voorts **HALF KRISTAL**, allerhande soort van **GESLEPEN GLASWERKEN**, als: LAMPBALLONS, SPIRITUS DIGTE FLESSCHEN voor APOTHEKERS en DOCTOREN, STANDFLESSCHEN met of zonder **ingebrand Schrift**, en verder alles, wat tot of in eene behoorlijke APOTHEEK in **Glas** gebruikt of verlangd wordt.

NIEUW BUINEN, Julij 1851.

J. C. A. THÖNE.

H. DE GROOT,

in de Nieuwe Haringpakkerij, in de Oude Kijk-in-'t Jatstraat, no 34, heeft zoo uit Zee aangekregen; puik-puik Vette **NIEUWE HARINGS** à 12½ Ct., dito 2de soort à 10 Ct., Nieuwe Blanke **ZOUTE VISCH** à 10 Ct. de 5 Ons, en meer differente **ARTIKELEN**; alles beste Kwaliteit; verzoekt vriendelijk gunst.

De ondergeteekende vraagt **IEMAND**, geschikt tot ONDERSTEUNING in het geven van ONDERWIJS in de **VROUWELIJKE HANDWERKEN**.

G. RIJKENS.

2 MEUBELMAKERSKNECHTEN

kunnen dadelijk werk bekomen te *Winschoten*, bij **T. J. DE VRIES**, Meubelmaker, aan den Ouden Weg Post III.

P.S. Ook is bij voorzien van fraaije **MAHONIEHOUTEN STOELEN en TAFELS**, waarmede hij zich minzaam aanbeveelt.

GEMEENTEWET
EN
GRONDWET,

als 4de en 5de aflevering van het **STAATSREGT IN NEDERLAND**, zijn thans te verkrijgen in alle Boekwinkels. Uitgave van **G. J. THIEME** en **J. G. STENFERT KROESE**, te *Arnhem*, opgehelderd door eene **AANTEEKENING**, enz., van

Mr. ***J. H. G. BOISSEVAIN***,
Advokaat te Arnhem.

De bundel zal bevatten de **KIESWET, ART. 7 DER GRONDWET** (Nederlanderschap), **PROVINCIALE WET, GRONDWET** en **GEMEENTEWET**, benevens een algemeen beredeneerd **REGISTER.** Men zie het alom te verkrijgen PROSPECTUS.

*** Bij **L. SCHIERBEEK**, te *Leeuwarden*, is gedrukt en te bekomen:

DE VIERDE DRUK VAN DE
VOLKSGENEESKUNDE,

DOOR

Dr. J. F. OSIANDER,

Hoogleeraar in de Geneeskunde te Göttingen.

NAGEZIEN EN VERMEERDERD MET AANWIJZINGEN DER KENTEEKENEN VAN DE **ONDERSCHEIDENE ZIEKTEN**, ENZ.

DOOR

J. A. VAN OORT,

Officier van Gezondheid der Tweede Klasse bij de Armee.

Dit Werk bevat eene groote menigte eenvoudige middelen en raadgevingen, welke de natuur zelve tegen de kwalen en krankheden der Menschen heeft daargesteld; men vindt er onder eene menigte andere raadgevingen, tegen: Ontsteking, Koorts, Tandpijn, Hoofdpijn, Verkoudheid, Hoest, Kramp in de Maag, het Zuur, de Hik, Buikloop, Aambeijen, Jicht en Rhumatisme, Aamborstigheid, Kramp in de Borst, Longtering, Ontsteking van den Pisweg, Graveel, Wormen, Lintworm, Vallende Ziekte, Koliek, Geelzucht, Waterzucht, Scheurbuik, Ziekten der Kinderen, Klierziekten, Oogziekten, Onvruchtbaarheid, Ziekten der Zwangerheid, Ontsteking der Vrouwelijke Borsten, Vergiftiging, Schijndood, Behoedmiddelen tegen Besmettelijke Ziekten, de Aziatische Braakloop, Cholera Morbus, Huiduitslag, Moedervlekken, Zeeziekte, enz. enz.

De prijs van dit Handboek, dat behalve de voorrede en inhoud 302 bladzijden druks bevat, is slechts gesteld op *f* **1 — 25** en mede te bekomen te *Groningen* bij de Boekhandelaren R. J. SCHIERBEEK, H. GEERTSEMA, JR., en verder alom.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen.*

JULIJ 1851.

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDSTOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTSGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
13	755,60	755,21	753,87	18,8	21,1	17,5	0,81	0,66	0,81	W.	W.Z.W.	Z.W.	bewolkt	bewolkt	bewolkt
14	749,47	748,26	748,88	17,6	17,4	16,0	0,77	0,86	0,85	W.Z.W.	Z.W.	W.Z.W.	betrokken	betrokken	»
15	749,52	752,04	752,96	13,0	12,8	13,5	0,86	0,91	0,78	»	W.	W.	regen	regen	regen
16	752,71	753,28	755,53	12,3	14,6	12,0	0,86	0,78	0,82	Z.	»	W.N.W.	betrokken	bewolkt	bewolkt
17	757,12	757,69	757,97	14,2	15,5	12,8	0,84	0,95	0,78	Z.W.	O.N.O.	N.O.	»	betrokken	[illegible]
18	757,61	758,25	759,44	13,9	16,1	13,3	0,78	0,64	0,75	O.N.O.	N.O.	N.	bewolkt	bewolkt	[illegible]
19	762,04	761,86	761,81	13,5	20,0	16,1	0,73	0,55	0,83	W.	Z.W.	W.Z.W.	weinig bewolkt	»	[illegible]

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

Bijblad bij de Gron. Courant. 22 *Julij* 1851. No. 58.

KORT VERSLAG
VAN HET VERHANDELDE IN DE VERGADERING DER STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN.

VERGADERING DER STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN.

Zitting van Vrijdag den 18*den Julij.*

(Afwezig: de heeren BECKERING, V. ROIJEN, SMIT, NOORDHOF en ROEMELING.)

De notulen van het verhandelde in de vorige zitting worden gelezen en goedgekeurd.

Is ingekomen: eene mededeeling van de heeren BECKERING en V. ROIJEN, die door ambtsbezigheden verhinderd worden de zitting van heden en morgen bij te wonen. — Voor kennisgeving aangenomen.

Adres van H. KLAASENS BALK, daarbij aanbiedende den afstand zijner behuizing en land, alsmede het regt van overvaart over het Reitdiep bij de Roode Haan, voor eene mindere som dan hij daarvoor aanvankelijk had gevraagd, en wel voor *f* 25,000. — Ter griffie.

Rapport van Gedeputeerde Staten van den 17den Julij l.l. nopens een adres van het gemeentebestuur van Uskwert, houdende bezwaren tegen het plaatsen van den tolboom op den grindweg van Uskwert naar Uithuizen, onmiddellijk bij het dorp Uskwert. — Gedeputeerde Staten zeggen, dat het hun meer aangenaam zou geweest zijn een bepaalde voordragt dienaangaande aan de Staten te kunnen doen, doch dat zij wegens de dienaangaande nog gevoerd wordende onderhandelingen, zulks moeten uitstellen. — Voor notificatie aangenomen.

De centrale afdeeling brengt hierop verslag uit op de voordragt van Gedeputeerde Staten over de concept-instructie voor hun collegie, bedoeld bij art. 150 der provinciale wet. (Rapporteur: de heer TRIP.)

De algemeene strekking van deze instructie was door alle 8 afdeelingen goedgekeurd; eenige leden vonden echter vele bepalingen, als reeds alle in de provinciale wet voorkomende, hier overbodig. Na de mededeeling van de onderscheidene opmerkingen der leden van de afdeelingen ten aanzien van de zes artikels, waaruit deze concept-instructie bestond, wordt ten slotte nog opgemerkt, dat vele leden in de onderscheidene afdeelingen den wensch hadden uitgedrukt, dat aan ieder lid der Provinciale Staten een exemplaar van het Provinciaal blad mogt worden verstrekt. — Ter griffie; behandeling op Maandag aanstaande.

Voorts worden de volgende rapporten uitgebragt:

I. Bij monde van den heer R. DE SITTER, op eene voordragt van Gedeputeerde Staten, rakende het van rijkswege bekostigen van de vernieuwing der Winschoter Hoogebrug of het verstrekken van een voldoend geldelijk subsidie aan de provincie voor het overnemen dier vernieuwing, nu en in het vervolg ten haren laste. Reeds sedert geruimen tijd had er tusschen het bestuur van de gemeente Winschoten en Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken verschil bestaan omtrent de vraag, ten wiens laste de vernieuwing van genoemde brug moest komen, daar het bestuur van Winschoten vermeende, niet verder gehouden te zijn dan tot de gewone kosten van onderhoud, tegen het genot der brug- en klapgelden, terwijl de minister oordeelde dat de kosten van vernieuwing ook ten laste der gemeente moesten komen. Volgens het besluit der Staten van den 5den December 1850, was aan de Gedeputeerde Staten opgedragen om bij den minister alsnog er op aan te dringen, dat de kosten van vernieuwing uit 's rijks kas wierden gerestitueerd, of dat bij wijze van uitkoop, door het rijk eene som werde toegestaan, voor welke de provincie zich met het beheer en het onderhoud dier brug zou belasten. Aan dat besluit was ook voldaan door de toezending van eenen krachtigen brief, waarin de minister met den geheelen toestand der zaak werd bekend gemaakt, doch zonder eenig gevolg, daar de minister bij eene missive te kennen heeft gegeven, door de aangevoerde gronden nog niet te zijn aan het wankelen gebragt in zijn gevoelen, maar dat door een nader onderzoek Z. Exc. veeleer versterkt was in de overtuiging, dat het rijk de kosten van vernieuwing geenzins heeft op zich te nemen. — De commissie kan geenszins verbergen, dat zij een meer gunstig antwoord van den minister had verwacht, maar zij vermeende ook thans, daar zij het groote belang niet wil over het hoofd zien, dat de provincie in die brug heeft, bij het voortdurend weigeren des ministers, het voor raadzaam te moeten houden, dat de provincie zich met het beheer en de vernieuwing der brug belaste. Na op het wenschelijke te hebben gewezen, dat de brug, vooral in het belang van den scheepsbouw, worde verhoogd en verbreed, meent de commissie niet anders te kunnen doen, dan de beslissing in deze zaak aan de Staten over te laten: of bij voortdurende weigering door de provincie regtsmiddelen zullen worden aangewend om het rijk tot zijne verpligting te nopen, hetwelk echter om het gering bedrag der opbrengsten niet raadzaam schijnt, — dan wel of niet het belang der provincie medebrengt, dat de provincie de vernieuwing en kosten van onderhoud ten haren laste neme. — Ter griffie.

II. Bij monde van den heer VOS, op eene voordragt van Gedeputeerde Staten, betreffende de ingekomene adressen van de gemeenteraden van Bierum, Zandt en Uithuizermeeden, tot het bekomen van provinciale kunstwegen in die gemeenten. Uit deze adressen met de daarbij gevoegde stukken was aan de commissie gebleken, dat ze ten doel hadden het aanleggen van een' kunstweg ter verbinding van genoemde gemeenten, benevens zijtakken naar Loppersum en Appingedam, met verzoek om dien aanleg op provinciale kosten te willen daarstellen; voorts ook dat tot dien aanleg door de gemeenten Zandt en Uithuizermeeden afstand werd gedaan van de daartoe benoodigde wegen, en het kosteloos leveren werd aangeboden van de tot verbreeding en verhooging dier wegen benoodigde gronden en 70 pCt. der kosten van daarstelling, terwijl door de gemeente Bierum eveneens de kostelooze levering van de tot verhooging benoodigde gronden en 60 pCt. der kosten van daarstelling, in twee termijnen te betalen, was aangeboden. Mogten nu ook nog de gemeenten Loppersum, Uithuizen en Appingedam zich hier willen aansluiten, dan zou er een weg kunnen tot stand komen, die allezins voor wenschelijk en doelmatig mag gehouden worden, vooral daar in die vette kleistreken door den toestand der tegenwoordige wegen de communicatie tusschen de bewoners voor een groot deel des jaars belemmerd wordt, terwijl daardoor tevens een groot en aanzienlijk deel van ons gewest voor anderen schier ontoegankelijk is. Dit alles zou kunnen worden weggenomen door het aanleggen van deze begeerde weg, welks voordeelen de commissie overigens niet nader wil opsommen. Zij stemt daarom ook in met het gevoelen van Gedeputeerde Staten, volgens 't welk de aanleg van bedoelden weg voor hoogst wenschelijk wordt gehouden. Hoezeer de commissie ook oordeelt, dat anders niet moet worden afgeweken van het vroeger genomen besluit, volgens hetwelk voor den aanleg van provinciale wegen 30 pCt. uit provinciale fondsen wordt gesubsidieerd, meende ze echter in dezen daarop eene uitzondering te moeten maken. De commissie verschilt echter onderling in de wijze, waarop dit moet geschieden; de meerderheid oordeelde het geven van een buitengewoon subsidie in dezen het raadzaamste, terwijl de minderheid verkieslijker achtte de overname van den genoemden weg door de provincie met bijdragen van de gemeentebesturen. De commissie moet echter nog opmerken, dat alleen 3 gemeenten eene aanbieding hebben gedaan; dat het bestuur van Loppersum daarentegen nog geen genoegzamen grond had gevonden eenig aanbod te doen, terwijl de besturen van Appingedam en Uithuizen tot nog toe zich niet hadden verklaard; dat evenwel, hoe ook de rigting van den weg mag genomen worden, ook deze 3 gemeenten daarbij betrokken zijn, zonder wier medewerking dus deze zaak niet kan worden voortgezet; — weshalve de commissie, op grond van de aangevoerde overwegingen, adviseert: 1) aan adressanten te kennen te geven, dat in hun verzoek voor als nog niet kan worden getreden, om reden nog niet is gebleken van pogingen tot medewerking van den kant van Loppersum, Uithuizen en Appingedam; 2) Gedeputeerde Staten te verzoeken, de betrokkene gemeentebesturen aan te sporen om zich onderling beter te verstaan en, bij gunstigen uitslag, den Gedeputeerde Staten zoo spoedig mogelijk binnen een bepaald tijdsverloop daarvan kennis te geven, ten einde in November dienaangaande eene voordragt aan de Staten te kunnen doen. — Ter griffie.

III. Bij monde van den heer LOHMAN, op eene voordragt van Gedeputeerde Staten, houdende aanvraag om een subsidie van *f* 100, over het jaar 1852 voor den veearts J. EBENS te Appingedam. De commissie adviseert, deze subsidie toe te staan. — Met algemeene stemmen aangenomen.

IV. Bij monde van den griffier, op eene voordragt van Ged. Staten dd. 3den Julij l.l., houdende voorstel tot het verleenen van een subsidie van *f* 2500, gedurende 5 jaren, uit de provinciale fondsen, tot den aangelegden weg van Winschoten naar de Hannoversche grenzen.

Volgens resolutie der Prov. Staten van den 7den October 1850, was het reeds ten vorigen jare door de gemeenten Winschoten en Beerta gedane aanzoek om dergelijk subsidie, van de hand gewezen, doch haar voorts daarbij overgelaten om, na overlegging der noodige bescheiden en bewijsstukken, zich te wenden aan Gedeputeerde Staten, ten einde deze alsdan aan de vergadering eene voordragt zouden kunnen doen. Ten gevolge van het toen genomen besluit, zijn genoemde gemeenten met Gedeputeerde Staten in conferentie getreden, zoowel wat het gevraagde subsidie betreft, als ook ten einde de bestaande bezwaren tegen de heffing van tol op genoemden weg zoo mogelijk weg te nemen. Ten aanzien der bezwaren tegen de tolheffing geven Ged. Staten te kennen, dat zij volgens de daarover gehoudene conferentiën in staat gesteld zijn eene bepaalde voordragt te doen, dat namelijk een vervangtol geplaatst worde op den ouden dijk bij de oude Zijldijk in de nabijheid van de Nieuwe Schans, waaruit noodzakelijk meerdere evenredigheid in de tolheffing moet ontstaan en waardoor alzoo in de bestaande grieven zal worden voorzien. Wat het aangevraagde subsidie betreft, om dit te verkrijgen is door de genoemde gemeentebesturen een adres ingezonden, om daardoor te bewerken, dat de commissarissen voor den aanleg van dezen weg worden gedekt voor de te groote onkosten, hetzij door het ontvangen van zoodanig subsidie, hetzij door geheele overname van den weg door de provincie. Uit de overgelegde rekeningen en bewijsstukken blijkt, dat de jaarlijksche uitgaven de ontvangsten met eene som van *f* 2543,49 te boven gaan, welke kosten de raad der gemeente Winschoten zwarigheid maakt op de gemeenterekening te brengen.

In het omtrent deze zaak in 1850 uitgebragte rapport was voorts gezegd, dat deze weg niet van bijzonder plaatselijk, maar van een algemeen nut was, en dat hij dus naarmate daarvan ook meerdere aanspraak op eene bijzondere toelage mogt hebben. Wijders behoorden in overweging genomen te worden de meerdere zwarigheden, die men bij den aanleg, tegen alle vóór den aanvang van het werk gemaakte berekeningen, had ontmoet, zoo wat de onteigeningen betreft als ook het buitengewone onderhoud van den weg zelven. De alstoen opgesomde zwarigheden bestaan ook nu nog in allen deele, weshalve de Ged. Staten van oordeel zijn, niet dat het van de provincie gevergd kan worden, de geledene schade te herstellen, maar wel om van hare zijde de zoo gewenschte ondersteuning ook verder aan dien aanleg niet te onthouden, welke ondersteuning zich bepalen kan tot eene bijdrage uit de provinciale fondsen over eenige jaren te verstrekken; weshalve Ged. Staten hebben voorgedragen ter tegemoetkoming der onkosten voor den aanleg en het onderhoud van genoemden weg, een jaarlijksch subsidie te verleenen van *f* 2500 gedurende den tijd van 5 jaren, onder die voorwaarde echter, dat deze zal verminderd worden, zoodra het uit de over te leggen rekeningen zal blijken, dat een gedeelte van het nadeelig saldo van *f* 2543,49 zal zijn geliquideerd; en daartoe de voorgestelde som voor den eersten keer uit te trekken op de begrooting over 1852, met magtiging aan Gedeputeerde Staten, die som jaarlijks op de begrooting te brengen.

De meerderheid van de commissie heeft zich, op de daarbij ontwikkelde gronden, met de voordragt van Ged. Staten kunnen vereenigen, de minderheid echter, uit twee leden bestaande, vond bezwaar in het toestaan van het voorgestelde subsidie, uithoofde voor den aanleg van dezen weg door het Rijk reeds eene som van *f* 40,000 en door de provincie *f* 18,000 was verstrekt.

Het is diensvolgens dat de commissie volgens het gevoelen harer meerderheid adviseert: 1) de door Gedeputeerde Staten gedane mededeeling betrekkelijk de tolregeling aan te nemen voor notificatie; — 2) aan de gemeenten Beerta en Winschoten het aangevraagde subsidie te verleenen, en te besluiten invoege de voordragt van Gedeputeerde Staten, en dien ten gevolge op de begrooting van 1852 de som van *f* 2500 in uitgave te brengen; — 3) aan Ged. Staten de zorg op te dragen voor alles wat tot de uitvoering van genoemd besluit noodig is. — Wordt ter griffie gedeponeerd, ter inzage van de leden.

V. Bij monde van den heer KONING, op een adres van de heeren J. W. C. baron VAN ITTERSUM c. s., verzoekende eene toelage uit de provinciale fondsen ter bestrijding der kosten, veroorzaakt door eene voorloopige opneming en het maken van ontwerpen voor een kanaal van Groningen naar Assen. De heer QUINTUS, als belanghebbende bij deze zaak, had zich van de behandeling daarvan onthouden. Bij het onderzoek dezer zaak is de commissie geheel overtuigd geworden van hare hooge belangrijkheid, terwijl het wel door niemand zal betwijfeld kunnen worden, dat de voordeelen, die daaruit voortvloeijen zullen, groot moeten zijn èn ter verbetering der communicatie tusschen deze provincie en Drenthe èn de verbeterde afwatering, die voor een gedeelte van onze provincie een noodzakelijk gevolg daarvan zal moeten zijn, èn om nog vele andere redenen. Om die erkende belangrijkheid derhalve is de inwilliging van het gedane verzoek der commissie hoogst wenschelijk voorgekomen; weshalve zij, met terzijdestelling van een paar bedenkingen van ondergeschikt belang, en in aanmerking nemende, dat ook reeds de stad Groningen en de provincie Drenthe ten bedoelden einde eene som hebben beschikbaar gesteld, de vergadering adviseert, het verzoek der adressanten in te willigen, en de som, die ten hoogste *f* 267 zal bedragen, nog op de begrooting in uitgaaf te brengen.

De beraadslagingen over dit punt door den voorzitter geopend zijnde, wordt door den heer W. DE SITTER het woord gevraagd. Spreker beaamt ten volle hetgeen door de commissie gezegd is omtrent het nut en het doelmatige dat er in gelegen kan zijn, om een kanaal invoege het voorgestelde plan tot stand te brengen; slechts kan hij zich niet overeenigen met één punt, dat door de commissie als van ondergeschikt belang is ter zijde gesteld. Het is namelijk de vraag, of het wel op den weg der Prov. Staten ligt het verzoek in te willigen. Spreker toch meent dat men uit de provinciale fondsen niet mag beschikken tot een doel als het nu besprokene; — volgens art. 107 van de provinciale wet, komt het hier alleen aan op de beantwoording van de vraag: of het in 't belang van de provincie noodig geoordeeld kan worden; waarbij hij voorts aanmerkt, dat het voorstel niet uitgaat van eene door de Prov. Staten benoemde commissie, en dat het rijk geweigerd heeft de kosten van het bewuste onderzoek te dragen; weshalve hij meent, zijne stem niet te mogen geven tot het verleenen van genoemd subsidie, voor en aleer men klaarblijkelijk overtuigd is geworden van de algemeene nuttigheid en uitvoerbaarheid van het voorgestelde plan, en de noodzakelijkheid om daarbij over de provinciale geldmiddelen te beschikken, — wijl spreker anders bevreesd is, dat, indien nu reeds inwilliging verleend wordt op een verzoek om subsidie voor een *plan* tot een te graven kanaal, de vergadering spoedig overstelpt zal worden met dergelijke verzoeken om subsidie ook voor *plannen alleen* tot de uitvoering van algemeen nuttige en belangrijke werken.

De heer SCHILTHUIS doet hulde aan de spaarzaamheid waarmede de vorige spreker over de provinciale middelen wil beschikken, maar gelooft dat, als hij de geschiedenis gekend had van deze zaak en der adressanten bemoeijing in dezen, hij niet tot zulk een voorstel zou zijn gekomen. De daarstelling toch der commissie tot het doen van onderzoek is een gevolg van een bepaald door den minister te kennen gegeven verlangen aan de kamer van koophandel alhier, waarbij Z. Exc. te kennen gaf, dat hij het wenschelijk achtte, dat door partikulieren deze zaak werd onderzocht. Daarop heeft zich een lid van voormelde kamer de zaak aangetrokken en toen het dezen gebleken was, dat de Provinciale Staten van Groningen den wensch hadden te kennen gegeven, dat het kanaal mogt worden aangelegd direct van uit de haven van Groningen naar de Drentsche hoofdvaart, met ter zijdestelling van een ander en vroeger veel besproken plan, waarbij eene andere rigting voor het kanaal over Norg, Leekstermeer enz. was bepaald, had hij medegewerkt tot het te zamen stellen eener commissie, om dit plan zooals het bepaald door de Prov. Staten gewenscht werd, te onderzoeken. Verder werd door den spreker in korte trekken het hooge belang van het uit te voeren werk voor den handel en landbouw van deze provincie uiteengezet, met het oog bepaaldelijk op de drie hoofdartikelen van uitvoer van deze provincie, haver, gerst en koolzaad.

De heer W. DE SITTER vermeent een paar punten nader te moeten toelichten, welke het hem gebleken is, dat of niet juist waren opgevat of door hem niet duidelijk genoeg schijnen te zijn ontwikkeld. Spreker had namelijk niet bedoeld, dat hij liever gezien had, dat het plan van de Staten zelve uitgegaan ware; zijne bedoeling was alleen geweest om te kennen te geven, dat het plan alleen van particulieren uitging en niet van eene door de Staten benoemde commissie, dat het derhalve ook geheel voor eigen risico dier particulieren en op hunne eigene kosten zoude moeten volvoerd worden. Wat het tweede punt betreft, is door hem het hooge belang van het voorgestelde plan niet ontkend. Zonder in verdere ontwikkeling daarvan te willen treden, komt het hier alleen aan op de beantwoording der vraag: of provinciale middelen beschikbaar mogen worden gesteld voor het daarstellen en de daarmede verbondene kosten van *plannen* voor uit te voeren werken? Spreker meent deze vraag ontkennend te moeten beantwoorden, te meer dewijl daardoor een antecedent zou gesteld worden, waarop men later zoude kunnen bouwen, om voor diergelijke plannen eveneens subsidie te verkrijgen. Dientengevolge stelt hij een amendement voor, volgens 't welk de Staten zullen te kennen geven, dat zij geene vrijheid gevonden hebben om met geldelijke bijdragen de plannen van algemeene werken bij te staan voor en aléér zij door de uitkomsten in staat gesteld zijn, de uitvoerbaarheid en de nuttigheid dier plannen volledig te beoordeelen.

De heer HOMAN beaamt hetgeen door den heer SCHILTHUIS is aangevoerd ten bewijze van het hooge nut en belang, welke de provincie bij de daardoor verbeterde communicatie zal hebben. Vooral als koopman meent hij met eenigen grond hierover te mogen en te kunnen oordeelen en is het hem uit als zoodanig opgedane ondervinding gebleken, dat het belang, 't welk de provincie bij deze zaak heeft, aan geene kwestie meer kan onderhevig zijn.

De heer R. DE SITTER wenscht de vergadering opmerkzaam te maken, dat het juist art. 107 van de Provinc. wet is, waaruit de commissie meende hare gronden te mogen ontleenen tot aanneming van het gedane voorstel.

De heer TRIP merkt met een enkel woord op ten aanzien van de vrees, welke de heer W. DE SITTER zegt te koesteren voor tallooze aanvragen van diergelijken aard, dat zulks, wat hem betreft, volstrekt geen grond van bezwaar behoeft uit te maken; integendeel zoude hij wenschen, dat er vele mannen gevonden werden, die zich zulke ondernemingen in het algemeen belang zouden willen aantrekken, en mogten de daaruit voortvloeijende aanzoeken al te talrijk worden, het zou nog ieder oogenblik tijds genoeg wezen, om daaraan zoo noodig perk en paal te stellen.

De heer DAMSTÉ stelde, uit overtuiging van de nuttigheid van het voorgestelde plan, voor, het volgende amendement bij de conclusie van het rapport te voegen: Aan adressanten den dank toe te brengen voor de bemoeijingen door hen aangewend en deze zaak verder aan hunne behartiging op te dragen.

De voorzitter merkt op ten aanzien van den geest van het besprokene artikel uit de provinciale wet, dat ieder wel zal instemmen, dat het gouvernement bekend zal zijn met hare strekking en haren inhoud; in die vooronderstelling wenscht hij verder indachtig te maken op een in dien geest reeds genomen besluit van deze vergadering zelve. Omtrent het ontwerp tot de indijking der Lauwerzee toch is door het gouvernement aan de vergadering de vraag voorgesteld, of zij genegen zoude zijn de kosten voor de te dier zake te doene opnemingen enz. voor hare rekening te nemen? Het is hieruit, dat men mag afleiden, dat, volgens het gevoelen van het gouvernement, ook in het tegenwoordige geval, — dat in aard geheel met de plannen tot indijking der Lauwerzee overeenkomt, — sprake is van eene post die werkelijk op de provinciale begrooting onder hare uitgaven begrepen mag worden. — Nadat nog de heeren W. DE SITTER, VAN ITTERSUM en SCHILTHUIS, hunne reeds uitgesproken gevoelens nader ontwikkeld en hier en daar toegelicht hadden met het oog op hetgeen door voorgaande sprekers was bijgebragt, werden de beraadslagingen over dit punt gesloten en volgens de door den voorzitter voorgestelde orde de drie volgende punten in stemming gebragt: 1) Het door den heer DAMSTÉ voorgestelde amendement, als makende eene wijziging in het door de commissie gegeven advies. Dit amendement wordt met 32 tegen 8 stemmen verworpen. (*Tegen:* de heeren *v. Ittersum, Quintus, R. de Sitter, Schilthuis, Diephuis, Koning, Land, Borst, Addens, W. de Sitter, Mesdag, de Haan, S. P. v. d. Tuuk, Dijkhuis, Welt, Bonthuis, Tigchelaar, Meihuizen, Vos, de Waard, Waalkens, M. v. d. Tuuk, Groenman, Mulder, ten Cate, Wiertsema, Brouwer, Heeres, Wierda, Brongers, Aalfs* en *Elema.*)

Hierop wordt het advies der commissie, als zijnde in dezen de hoofdzaak, in omvraag gebragt, waarna ten laatste, in geval van verwerping van dat advies, het voorstel van den heer DE SITTER in stemming gebragt zal worden, welk voorstel van zelve vervalt, indien het advies der commissie wordt aangenomen. Bij stemming houdt men zich met 22 tegen 15 stemmen aan het door de commissie uitgebragte rapport. (*Tegen:* de heeren *Land, Addens, W. de Sitter, Bouman, Bonthuis, Tigchelaar, Meihuizen, de Waard, Waalkens, M. v. d. Tuuk, Groenman, ten Cate, Brouwer, Heeres* en *Aalfs.* Buiten stemming hebben zich gehouden: de heeren *v. Ittersum, Quintus* en *Schilthuis.*)

VI. Bij monde van den heer QUINTUS op een adres van ingezetenen van Zandeweer, vragende een subsidie van 20 % van eene som van *f* 2250 uit de provinciale fondsen, voor den aanleg van een grindweg van Doodstil langs Zandeweer tot den Molenhorn. — Adressanten verzoeken dat deze subsidie op de provinciale begrooting van 1852 moge worden uitgetrokken, doch zoo dit onverhoopt niet meer kan gebeuren, wegens het te laat inzenden van de noodige stukken, dat die som dan moge gebragt worden op de begrooting van 1853. — Aangezien adressanten zelve reeds erkennen op den voorgeschreven termijn in dezen niet te hebben gelet en alzoo de bestaande bepalingen niet te hebben in acht genomen, meenen ook gecommitteerden zich daaraan te moeten houden, mede in overeenstemming met een in het vorige jaar genomen besluit en alzoo te adviseren: aan adressanten te kennen te geven, dat in hun verzoek niet kan worden getreden en dat zij zich, zoo zij die subsidie voor 1853 verlangen, hebben te vervoegen bij Gedeputeerde Staten, met inachtneming van de bepalingen van den 2den October 1849. — Ter griffie.

VII. Bij monde van den heer LOHMAN, op eene voordragt van Gedeputeerde Staten, rakende het brengen van wijzigingen in de begrooting van enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven voor de dienst van 1852. — De commissie adviseert om zich aan deze voordragt van Gedeputeerde Staten te houden. — Dit advies zal nader worden in overweging genomen.

Hierop wordt aan de orde gesteld de behandeling van het rapport van de centrale afdeeling betreffende de verdeeling der provincie in kiesdistricten, voor het kiezen van leden der Provinciale Staten. Ten einde geregeld hierin voort te gaan, wordt eerst de beraadslaging geopend over het dienaangaande ingezonden voorstel van den minister van binnenlandsche zaken, waarop zich de vergadering zonder beraadslaging verklaart met 23 tegen 17 stemmen *voor* dat voorstel. (*Tegen:* de heeren *Modderman, v. Ittersum, Quintus, R. de Sitter, Schilthuis, Diephuis, Koning, Addens, W. de Sitter, Mesdag, Homan, Welt, Trip, Bindervoet, Damsté, Lohman* en *Brongers.*)

Ook aan het voorstel van Gedeputeerde Staten over die verdeeling wordt, zonder beraadslaging, met 36 tegen 4 stemmen, de goedkeuring der vergadering geschonken. (*Tegen:* de heeren *Modderman, Quintus, Koning* en *Mesdag.*)

Alsnu wordt in behandeling genomen het rapport over de oprigting eener handel- en industrieschool te Groningen.

De beraadslaging hierover geopend zijnde, vat de heer v. ITTERSUM het woord op. Het deed Z.ed. leed, dat de commissie tot de conclusie is gekomen, dat aan het verzoek

om een provinciaal subsidie voor die inrigting, haars inziens niet kon worden voldaan. De commissie erkent het in het adres vervatte hoofdbeginsel, dat in het vak van nijverheid de theorie zich met de praktijk moet vereenigen, maar zij gelooft dat de provinciale middelen niet toelaten om die school tot eene provinciale inrigting te maken. — Met dat gevoelen kan spreker zich niet vereenigen. Waartoe toch, zoo vraagt hij, kunnen provinciale middelen beter besteed worden, dan voor de ontwikkeling van handel en nijverheid, die aller belangen in zich vereenigt en waardoor de bronnen van welvaart in deze provincie noodzakelijk moeten vermeerderen? En die ontwikkeling behoeft andere hulpmiddelen dan de praktijk alleen, ook de theorie moet daarmede gepaard gaan. Daarom moet men hier niet vragen, of de provinciale middelen wel toereikende zijn, maar moet men hier alleen vragen, of zulk eene inrigting de ondersteuning der provincie behoeft, en zoo ja, naar die vermeerderde uitgaaf de ontvangsten regelen. Spreker gelooft dus, dat de provincie wel de vrijheid heeft om deze inrigting te ondersteunen; ook om meer vertrouwen voor die inrigting in te boezemen, en opdat niet bij weigering van subsidie, anderen insgelijks daarvan zullen worden afgeschrikt. Spreker zou nog veel tot verdediging van het adres kunnen aanvoeren, doch hij hoopt, dat de Staten overtuigd zullen zijn van het belang, dat de provincie er bij heeft, zoodanig eene inrigting te ondersteunen, en dat zij daarom in een' anderen zin zullen besluiten, dan in dien van de conclusie der commissie.

De heer MESDAG vindt zich ook verpligt zijn leedwezen te betuigen over het voorgedragen advies, en zal daarom trachten pogingen aan te wenden, om den indruk, dien het rapport moge gemaakt hebben, weg te nemen of te verminderen. Z.ed. gaat daartoe het rapport op den voet na. Hij is overtuigd van het beginsel, waarvan de commissie spreekt, dat men over de provinciale middelen spaarzaam moet beschikken en brengt daarom aan haar hulde toe wegens de naauwgezetheid in dezen gebezigd. Eene andere vraag wordt het echter, als het geldt de tot stand brenging eener inrigting, waaraan zulk eene behoefte bestaat, als aan eene school ter bevordering van handel en nijverheid. En dat daaraan *hier* werkelijk behoefte bestaat, daarin was spreker nog meer bevestigd, sedert hij op de Londensche tentoonstelling het groote verschil had opgemerkt tusschen de nijverheid van vreemde natiën en de onze. Eene tweede bedenking der commissie, of niet van de toe te laten jongelieden, volgens het concept-reglement, te veel werd vereischt, wordt door spreker weersproken. — Verder merkt hij aan, dat adressanten van die school eene provinciale inrigting hadden willen maken, alleen om daaraan meerdere autoriteit te geven, en brengt dan bedenkingen in tegen het gevoelen der commissie, dat de Staten van die school geene provinciale inrigting mogen maken, maar haar alleen als eene inrigting van algemeen nut, mogen subsidiëren. Ten slotte wordt door hem nog aangemerkt, hoe de Staten van Utrecht eene som van ƒ 5000 hebben toegestaan tot ondersteuning van eene diergelijke school aldaar.

De heer BLAUPOT TEN CATE juicht het beginsel en de bedoeling van adressanten toe, daar het toch zeker is, dat kennen de grondslag is van het kunnen. Evenwel heeft hij een paar bedenkingen tegen het adres, die hij wenscht te zien opgelost. 1) wenscht spr. te weten, hoe de kamer van koophandel en fabrijken over het plan van adressanten denkt, daar spr. aan haar oordeel groot gewigt hecht; 2) of ook aan jongelieden uit deze provincie, die aan die inrigting zullen deelnemen, de eene of andere gelegenheid tot huisvesting, enz. met minder geldelijk bezwaar kan worden verschaft; — of men hun ook op vastere gronden kan te gemoet komen, dan in het concept-reglement is gedaan; 3) vraagt spr. of adressanten ook reeds bij de regering van de stad Groningen om subsidie hebben aangevraagd, en waarom zij zich nog niet tot 's lands bestuur hebben gewend, daar spreker overtuigd is, dat deze hoezeer ook afgelegene provincie niet meer stiefmoederlijk zal worden bedeeld, zoodra de minister van het algemeene nut van zulk eene inrigting overtuigd zal zijn. Deze bedenkingen wenscht spr. te zien opgelost, om daarnaar zijne stem voor of tegen het adres te kunnen regelen.

De heer MESDAG beantwoordt den vorigen spreker, aangaande het eerste punt verwijzende naar den president van de kamer van koophandel. Wat het 2de punt betreft, zegt spr., dat adressanten daarin tot nu toe nog niet hadden kunnen en willen voorzien, daar hiervan eerst later sprake kon zijn. Aangaande de aanvrage om subsidie, zoo meende de spr., dat adressanten eerst de benoeming van het bestuur der inrigting wenschten op te dragen aan Gedeputeerde Staten, om dan met te meer effect verder in deze zaak te kunnen handelen.

De heer R. DE SITTER licht nog nader het advies der commissie toe.

De heer HOMAN merkt op, dat bij de commissie vooral vrees schijnt bestaan te hebben, dat men van de zaak te veel eene provinciale inrigting wilde maken; maar adressanten waren na lang onderzoek en rijp beraad tot de overtuiging gekomen, dat de inrigting was van provinciaal belang en dat ze daarom ook het bestuur er van door de provincie wilden doen benoemen. Zij zijn echter niet zóó zeer ingenomen met het voorgestelde concept-reglement, dat zij de feilen niet zouden willen erkennen, die daarin mogten worden opgemerkt; adressanten toch beweren juist niet, dat het voorgestelde in alle deelen volmaakt is, zij hebben het alleen aan de overweging der vergadering aangeboden, opdat deze over het doel en de strekking zoude kunnen oordeelen.

De heer W. DE SITTER zegt, met de grootste belangstelling de stukken over deze zaak ter griffie te hebben nagegaan. Het is niet te betwijfelen, dat hier aan eene doelmatige theoretische opleiding gebrek is, weshalve hij de oprigting eener handel- en industrieschool als een hoogst verblijdend verschijnsel zou beschouwen. Spreker heeft de redenen nagegaan, waarom de commissie gemeend had, in het verzoek niet te moeten treden, en waren hem vele daarvan maar al te gegrond voorgekomen. Daar het echter te bejammeren zou zijn, indien dit schoone gebouw, 't welk hij zich reeds in zijne gedachten als opgetrokken voorstelt, door weigering van het adres, zou instorten, stelt spr. eene wijziging voor in het advies der commissie, om n.l. aan adressanten te kennen te geven, dat hun verzoek, zooals het ligt, van de hand moet worden gewezen, maar dat de Staten, overtuigd van het nut van de oprigting eener handel- en industrieschool, niet ongenegen zouden zijn het verzoek te in willigen, zoodra het reglement op een meer praktischen grondslag zal zijn ingerigt en men de school niet wil maken tot eene provinciale inrigting, maar zich alleen bepalt tot de aanvrage van eene subsidie, — welk amendement spr. nader motiveert.

De heer QUINTUS zegt, dat de commissie, juist om niet iets te besluiten, dat stootend voor de aanvragers kon zijn, besloten had haar rapport zoo in te rigten, als zij gedaan had. Zij heeft voorbedachtelijk niet willen treden in het meer of min doelmatige van de inrigting zelve, schoon ze haar eveneens te kostbaar toescheen, en men, haars inziens, van de jongelieden te veel vergen wilde. Zij heeft zich van een en ander echter onthouden, omdat het oordeel daarover niet van haar werd gevraagd.

De heer DE HAAN wil alleen doen opmerken, dat uit het gesprokene genoeg gebleken is, dat de zaak nog niet tot genoegzame rijpheid gekomen is, om daarvoor nu reeds provinciale fondsen beschikbaar te stellen, waarom spreker vindt ook geene reden om het amendement van den heer W. DE SITTER goed te keuren, daar het hoogst bedenkelijk voorkomt, dat de Staten nu reeds een oordeel over de inrigting zouden gaan vellen. Daarom oordeelt hij het in aller belang het meest doelmatig, de conclusie der commissie aan te nemen.

De heer SCHILTHUIS komt terug op de inlichting door den heer TEN CATE gevraagd. Wel is de kamer van koophandel nog niet naar haar gevoelen gevraagd over de doelmatigheid dezer inrigting, maar toch is reeds het individuele gevoelen van vele der leden dier kamer kenbaar, daar behalve den president en vice-president, nog 6 leden der kamer onder de adressanten zich bevinden.

De heer W. DE SITTER beantwoordt den laatstvoorgaanden spreker. Hij heeft het amendement niet voorgesteld, om het oordeel der Staten over die inrigting kenbaar te maken, maar slechts om adressanten een' wenk te geven, opdat zij niet weder later in denzelfden geest een verzoek aan de Staten mogten doen, daar dit telkens vruchteloos zoude zijn, en om aldus onnoodig tijdsverloop uit te winnen. Mogt echter zijn amendement geene ondersteuning vinden, dan is hij gaarne bereid dit weder in te trekken. Daar het amendement niet wordt ondersteund, wordt het alzoo weder ingetrokken.

De heer DIEPHUIS wil zich ook houden aan het rapport der commissie. Voldeed toch de vergadering aan het verzoek der adressanten en werd de school eene provinciale inrigting, dan zou het later hoogst moeijelijk zijn van de regering der stad Groningen en onderscheidene genootschappen in deze provincie, verdere subsidiën te erlangen.

Hierop ontstaat nog eene vrij langdurige woordenwisseling over de vraag of de leden van de Staten, die medeonderteekenaren zijn van het adres, hunne stem vóór of tegen het rapport der commissie mogen uitbrengen, — of zij n.l. gerekend kunnen worden, een persoonlijk belang bij die aanneming of verwerping te hebben.

Nadat door de vergadering met 30 tegen 10 stemmen was beslist, dat zij zich van de stemming moesten onthouden, wordt het rapport der commissie in omvraag gebragt en met 32 tegen 1 stem (van den heer SCHILTHUIS) aangenomen. (Van de stemming hadden zich onthouden, als zijnde medeonderteekenaars van het adres, de heeren MODDERMAN, v. ITTERSUM, MESDAG, HOMAN, MEIHUIZEN, DAMSTÉ en GROENMAN.)

De zitting wordt wegens het vergevorderde uur opgeheven tot morgen voormiddag te 11 uur.

Zitting van Zaturdag den 19*den Julij.*

In de heden gehoudene vergadering waren 37 leden aanwezig. (Afwezig de heeren QUINTUS, BECKERING, KONING, BORST, v. ROIJEN, MEIHUIZEN, M. v. D. TUUK en ROEMELING.)

Na lezing en goedkeuring van de notulen der vorige vergadering, wordt verslag uitgebragt door de centrale afdeeling op de voordragt van Gedeputeerde Staten, ten geleide van een concept-reglement op de waterbemalingen onder het Termunter Zijlvest. De heer MULDER, rapporteur der afdeeling, zegt, dat de afdeelingen eenstemmig van oordeel zijn geweest, na de kennisneming van de adressen van landbouwers uit Nieuwolda en Midwolda, bevattende bezwaren tegen het concept-reglement, dat dit reglement met die adressen aan de Gedeputeerde Staten moest worden verzonden, met verzoek om te onderzoeken of de ingekomene bezwaren al of niet van eenigen invloed moeten zijn op het vaststellen van het reglement en om, in dat geval, in November aanstaande, deze zaak weder ter tafel te brengen. — Ter griffie, om Maandag te worden behandeld.

Verder wordt, bij monde van den griffier, rapport uitgebragt op de voordragt van Gedeputeerde Staten, geleidende het ontwerp der begrooting van kosten van het provinciaal bestuur, voor zooveel het rijksbestuur is, voor de dienst van 1852. Gecommitteerden adviseren, om deze begrooting, invoege ze door Gedeputeerde Staten is opgemaakt te arresteren, en aan den minister ter Koninklijke goedkeuring op te zenden; daarbij overleggende een afschrift van eene missive van den hoofd-ingenieur, rakende eenige noodzakelijke herstellingen aan het gebouw door den Commissaris des Konings bewoond. — Ter griffie, om te behandelen op Maandag.

Hierop wordt aan de orde gesteld de behandeling van het rapport nopens de uitkeering van schadevergoeding aan het Aduarder-zijlvest, over het inlaten der Saaxumer landen. Zonder beraadslaging wordt het rapport der commissie, met algemeene stemmen aangenomen.

Thans worden de beraadslagingen geopend over het rapport der commissie, uitgebragt nopens de voltooijing van den kunstweg van Winsum naar de Zoutkamp.

De heer W. DE SITTER zegt, in de vorige zitting het voorstel gedaan te hebben, om dit rapport ter griffie te deponeren, omdat hij meende, uit het vroeger over deze zaak behandelde, zich punten te herinneren, die een' belangrijken invloed op zijn gevoelen konden uitoefenen. Spr. heeft de stukken hierover nagegaan en uit dat onderzoek is het hem voorgekomen, dat de beschouwingen van Gedeputeerde Staten en van gecommitteerden eenig verschil opleverden met die van den hoofdingenieur van den waterstaat, aan wiens advies in dezen men, zijns inziens, veel gewigt moet hechten. Volgens dit advies toch wordt niet de voltooijing van den weg over Maarhuizen, maar dien over de Looptil alsnog voor het verkieslijkste gehouden. Wel zal, volgens de berekening der commissie, de aanleg van den weg over Maarhuizen schijnbaar ƒ 1920 minder kosten dan van dien over de Looptil, maar men dient ook niet uit het oog te verliezen, dat alsdan nog het onderhoud van den puinweg en het jaagpad over Looptil, gelijk vroeger, voor de provincie blijft bestaan. Dit onderhoud zal minstens ƒ 250 's jaars beloopen en dit alzoo, tot kapitaal gemaakt, ƒ 5000 uitmaken, en deze zal de provincie natuurlijk uitwinnen, als zij de rigting neemt over dien puinweg. Ook meent de spr. dat de commissie te hoog heeft geschat de onteigening der panden langs dien weg over de Looptil gelegen, terwijl bovendien volgens het gevoelen van den hoofdingenieur, die verbreeding van den weg en alzoo de onteigening, enkele plaatsen uitgezonderd, onnoodig schijnt. Op grond van dit gevoelen, gelooft spreker zijne stem aan het rapport niet te kunnen geven.

Den heer ADDENS is de aanleg van dezen weg nog niet voorgekomen van zulk een groot belang te zijn, dat hij daarom aan dezen, boven vele anderen, wat het geven van subsidie betreft, de voorkeur zou geven. Alle kunstwegen hebben zekerlijk nut, de eene voor deze, de andere voor die gemeenten, en daarom gelooft spr. dat men onregtvaardig is te werk gegaan in het subsidiëren van kunstwegen. Spr. komt nog op tegen de gepriviligeerde tolheffingen, die de minder gegoeden dikwerf zoo zwaar drukken. — Meenen sommigen dat men thans niet kan ophouden met het subsidiëren van grindwegen — sp. gelooft dit wel, daar het beter is ten halve gekeerd, dan geheel gedwaald; maar kan dit niet gebeuren, dan moeten ook overal grindwegen aangelegd en deze evenzeer gesubsidiëerd worden. Spr. is dus tegen den aanleg van dezen weg.

De heer BRONGERS wenscht de zwarigheden op te heffen door den heer DE SITTER in het midden gebragt en merkt 1) aan, dat bij het behouden van de oude rigting noodzakelijk moet worden onteigend het huis van zekeren bakker aan dien weg gelegen, waarvan de kosten immer ƒ 5000 zullen te boven gaan, en 2) dat die weg nimmer breed genoeg voor een' grindweg kan genoemd worden en men dus wel tot onteigening zou moeten overgaan.

Ook de heer WIERDA zegt, dat hij nog dezelfde bezwaren heeft tegen den aanleg van een' grindweg over Looptil, die hem verleden jaar hadden gepersuadeerd, het voorstel te doen nopens de rigting over Maarhuizen. Die bezwaren worden nog kortelijk door den spreker herhaald. Het was niet alleen minder geldelijk nadeel, dat de provincie bij den aanleg van deze nieuwe rigting zou lijden, maar ook, — en dit was de voorname reden die hem er toe geleid had, om de oude rigting af te raden, — het mindere gevaar, dat de passagiers op den weg over Maarhuizen zullen loopen.

De heer DIJKHUIS merkt alleen op, dat, al konden ook de wallen van den weg over de Looptil worden opgezet, dit toch nimmer voldoende zou zijn, daar de weg altijd te smal en de passagie steeds gevaarlijk zou blijven langs het breede Winsummer zijldiep en het daarnaast gelegen jaagpad, waar dagelijks zooveel langs wordt gejaagd. Spreker is dus voor het rapport der commissie, te meer daar ook uit een financiëel oogpunt de nieuwe rigting niet behoeft achter te staan.

De heer TRIP zegt, dat, als er hier sprake was om een' weg, die tot nu toe ten laste eener gemeente was, ten laste der provincie te nemen, hij dan welligt tegen het rapport der commissie zou stemmen; doch hier is alleen sprake van het verbeteren van een' provincialen weg. Nu moge de wijze, waarop die verbetering zal geschieden, zooals ze door de commissie is voorgesteld, misschien eenigzins kostbaarder zijn, aan zulk eene kleinigheid moet men echter niet blijven hangen, opdat niet eene gebrekkige inrigting tot stand worde gebragt, waar met eene geringe opoffering zooveel heilrijks zou kunnen tot stand komen.

De heer R. DE SITTER doet opmerken, dat het niet aan de aandacht der commissie is ontgaan, gelijk door een' der sprekers was opgemerkt, dat het onderhoud van den ouden weg over de Looptil ten laste der provincie zou blijven, maar dat ook de verlenging van den weg over Maarhuizen ruimschoots zou vergoed worden door de meerdere opbrengst der tollen, als een noodzakelijk gevolg van de verbinding van dezen weg met den grooten provincialen weg van Winsum, zoo de voorgestelde rigting wordt aangenomen.

De heer W. DE SITTER beantwoordt de bedenkingen, door eenige sprekers tegen het door hem gezegde ingebragt. De heeren BRONGERS en WIERDA hebben in het breede de zwarigheden opgesomd van den ouden weg; maar hoezeer spr. ook overtuigd is, dat beide met de lokaliteit naauwkeurig bekend zijn, toch kan dit niet opwegen tegen het advies van den hoofdingenieur, wiens wijze van zien, als van een deskundige hij hooger schat, waar deze, zoo als hier, van hunne beschouwing verschilt. Ook oppert spreker nog bedenking tegen hetgeen door den heer TRIP is in het midden gebragt.

Genoemde drie sprekers vatten hierop nogmaals het woord op en blijven bij hun gevoelen. De heer BRONGERS wil gaarne de bekwaamheid erkennen van den hoofdingenieur, maar gelooft, dat deze met de lokaliteit niet genoeg is bekend geweest; terwijl de heer WIERDA meent, dat genoemde ingenieur de zaak alleen uit een financiëel oogpunt heeft beschouwd, terwijl spr. vooral wil gelet hebben op de meerdere veiligheid van passagie.

De heer TIGCHELAAR wil in het midden laten, welke rigting de verkieslijkste zij, maar gelooft, dat de subsidiën beter aan andere wegen kunnen worden besteed, waar ook de gemeenten zelve 70 pCt. willen bijdragen, terwijl hier noch de gemeente Winsum, noch de eigenaren der behuizingen langs den aan te leggen weg, die toch daardoor zeer in prijs zullen toenemen, iets willen bijdragen.

Over dit punt ontstaat later eenige woordenwisseling tusschen spr. en den heer WIERDA.

Ook de heer LAND deelt in het gevoelen van den heer TIGCHELAAR.

De heer TRIP, zegt er eerder nog toe te kunnen komen, om den weg te laten zooals hij was, dan subsidie te verleenen voor een' in vele opzigten zoo gebrekkigen weg.

De voorzitter brengt in het midden, dat men zich de zaak toch wél moet voorstellen, en de oorzaak, waaruit ze is voortgekomen. Reeds in 1850 was op de begrooting een subsidie gebragt voor den aanleg van een' kunstweg in plaats van den provincialen weg van Winsum naar de Zoutkamp, die noodzakelijk verbetering behoeft. Bij de behandeling dier begrooting werd door den heer WIERDA het voorstel gedaan, om eene andere rigting aan dien weg te geven, waarop aan Ged. Staten was opgedragen om daaromtrent in deze vergadering eene voordragt te doen, n.l. om óf den ouden weg te herstellen, óf den nieuwen weg aan te leggen.

Hierop was door het collegie van Ged. Staten het gevoelen ingewonnen van den hoofdingenieur, maar hoe hoog zij diens kennis ook mogten schatten, toch meenden Ged. Staten het gevoelen van dezen niet blindelings te mogen volgen; weshalve het collegie eene commissie uit zich zelve had benoemd, om op de plaats zelve het noodige onderzoek te doen. Ook Z. exc. zelf had zich daar ter plaatse begeven en was, hoezeer geen deskundige, overtuigd dat men den bestaanden weg moest verlaten, ware het alleen om het bezwaar, dat de Looptil aan dien weg steeds zou blijven veroorzaken.

Nadat nog de heeren TRIP, DIJKHUIS, DE HAAN en W. DE SITTER hun gevoelen over deze zaak hadden geuit, en de heer DIEPHUIS nog eenige inlichting had gevraagd omtrent de stemming, wordt het rapport der commissie in omvraag gebragt en met 23 tegen 14 stemmen aangenomen.

(*Tegen:* de heeren *Diephuis*, *Land*, *Addens*, *W. de Sitter*, *Kuiper*, *Bouman*, *Bonthuis*, *Bindervoet*, *Tigchelaar*, *Waalkens*, *ten Cate*, *Brouwer*, *Heeres* en *Aalfs*.)

Hierna wordt in behandeling genomen het rapport op de voordragt van Gedeputeerde Staten, betreffende adressen van Bierum, 't Zandt en Uithuizermeeden, tot het bekomen van kunstwegen.

Zonder beraadslaging wordt dit rapport met algemeene stemmen aangenomen.

Hierop wordt in behandeling genomen het rapport der commissie aangaande het aangevraagde subsidie voor den kunstweg van Winschoten naar de Hannoversche grenzen.

De heer TIGCHELAAR somt verschillende bezwaren op die hem nopen zijne stem uit te brengen tegen het voorgestelde advies der commissie; welke hoofdzakelijk hierin bestaan, dat het hem toescheen, dat men zich vooreerst had kunnen wenden tot het gouvernement; verder, dat het uit de stukken bijna zoude blijken, dat er subsidie gevraagd wordt voor onkosten, die door partikulieren gemaakt zijn, dewijl de raad der gemeente Winschoten verklaart, dat zijne toestemming niet gevraagd, noch gegeven is voor de ƒ 25,000, welke er nu ter dekking der onkosten gevorderd worden. — Van hetzelfde gevoelen is ook de heer LAND.

De heer ADDENS vindt zijne bezwaren tegen de onevenredige en bezwarende tolheffing nog niet genoegzaam opgelost.

De heer W. DE SITTER vermeent, dat, wegens de enorme opbrengst der tollen op dien weg en het min kostbare onderhoud, de gemeenten zelve wel kunnen geacht worden tot de bestrijding van de kosten van aanleg in staat te zijn.

De heer HOMAN beantwoordt de gemaakte bedenkingen, door te wijzen op het adres, dat door de beide gemeenteraden is ingediend, ten bewijze dat hier van geene partikuliere schulddelging sprake kan zijn; dat de voordeelen van dien weg door Ged. Staten niet zoo groot zijn bevonden, weshalve zij het verkieslijker gevonden hebben, een subsidie voor te stellen, dan wel het aanbod van geheele overname van dien weg voor rekening der provincie aan te nemen. Door den voorgeslagen vervangtol bij de N. Schans meent hij dat voorzien is in de geopperde grieven tegen de tolheffing.

De heer VOS meent ook zijne goedkeuring aan het voorgestelde subsidie te moeten onthouden, dewijl uit geene stukken genoegzaam gebleken is, of die buitengewone onkosten aan toevallige omstandigheden of aan iets anders zijn toe te schrijven.

De heer R. DE SITTER wenscht alleen op den stand van zaken opmerkzaam te maken, waarom ook het verzoek van de gemeentebesturen van Winschoten en Beerta aan de provincie is uitgegaan, dat toch nu reeds te zamen eene schuldenlast van ƒ 72,000 voor den aanleg van dien weg op beide gemeenten rust, waarvan slechts een gedeelte is afgelost, terwijl na geheele aflossing van kapitaal en renten genoemde weg in handen van de provincie zal overgaan.

Nadat het een en ander nog nader door de verschillende sprekers ontwikkeld en besproken was, stelde de voorzitter voor tot de stemming over te gaan, en wel 1) over de mededeeling van Gedeputeerde Staten nopens een' te plaatsen vervangtol bij de N. Schans, welke de commissie geadviseerd had voor notificatie aan te nemen. Dit eerste punt wordt met algemeene stemmen aangenomen. — 2) Wordt gestemd over het tweede en derde punt der conclusie van de commissie, welke met 24 stemmen tegen 13 door de vergadering werd verworpen.

(*Voor:* de heeren *Modderman*, *v. Ittersum*, *R. de Sitter*, *Schilthuis*, *Diephuis*, *Smidt*, *de Haan*, *Homan*, *S. P. van der Tuuk*, *Damsté*, *de Waard*, *Lohman* en *Brongers*.)

Verder worden in behandeling genomen en zonder beraadslaging aangenomen:

1) het rapport der commissie over de vernieuwing der Winschoter Hoogebrug, en wordt met 36 tegen 1 stem (van den heer TRIP) het 2de punt van dat rapport aangenomen. Hierdoor komt het 1ste punt te vervallen.

2) Het rapport over het adres van Zandeweer, vragende subsidie voor den aanleg van een' grindweg. — Met algemeene stemmen aangenomen.

3) Het rapport betreffende de wijziging in de provinciale begrooting voor 1852. — Met algemeene stemmen aangenomen.

Geene punten verder ter behandeling zijnde, wordt de vergadering op reces gescheiden tot aanstaanden Maandag, des voormiddags te 11 uur.

(*Zie de zitting van Maandag den 21sten Julij in de Courant van heden.*)

ERRATUM.

NB. In het kort verslag van de handelingen der Provinciale Staten, geplaatst in het vorig bijblad onzer courant, is eene drukfout ingeslopen, en wel in het rapport over het *adres van den raad der gemeente Ezinge*, bij monde van den heer VAN ROIJEN uitgebragt. Er staat: „Hiertoe besluit werkelijk de meerderheid. De minderheid echter” dit moest zijn: „Hiertoe besluit werkelijk de *minderheid*. De *meerderheid* echter enz.;” terwijl aan het slot van het rapport moet gelezen worden: „op grond hiervan adviseert de *meerderheid*.

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.